POJEDINI BROJ 1.50 DINARA. POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 71

Izlazi svakog petka

God. I. Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·—

20. decembra 1935. Sarajevo 23. ramazana 1354.

Rukopisi se ne vraćaju. Rukopisi se primaju do utorka o podne

Br. 12.

Pobjeda jedinstva

Svemogući Stvoritelj vasione nas upućuje u savršenstvo Svoga Bića. Upućuju nas na onu najprirodniju pojavu koju uvijek svojim zdravim umom može dokučiti. Kaže nam da vjerovanje u Njegovo jedinstvo treba da u nama razvije prvo pouzdanje i sigurnu volju u naš uspjeh i u našu sreću, jer vjerujući Njega i slijedeći njegove odredbe i zapovijedi dolazimo do svoga pravog cilja. U početku poglavlja Araf (7 poglavlje, ajeti 1—9) nam se kaže:

»*Elif, lâm, mim, sad. Ovo je knjiga koja je tebi objavljena da s njom opominješ* (koji su skrenuli s pravog puta) *i poučavaš pravovjerne. Za to u tvojim grudima radi nje ne osjećaj nikakve tjeskobe. — Slijedite što vam je od vašeg Gospodara objavljeno. Ne slijedite osim Njega drugih prijatelja* (koji hoće da vas zavedu). *Kako se vi malo poučavate. — Koliko smo Mi uništili gradova, pa ih je Naša užasna kazna stigla noću kad su spavali ili kad bi se danju u podnevnom snu odmarali. — Kad bi ih stigla Naša kazna oni bi svoju molitvu i pokoru izricali sa riječima: »Mi smo zaista bili nasilni i griješni ljudi«. — Mi ćemo bez sumnje pitati poslanike, koje smo mi slali, a svakako ćemo pozvati na odgovornost i one kojima su poslanici slati. — Sigurno ćemo im Mi svima poznavajući to sve reći i obavijestiti ih. Nama nije ništa nepoznato. — Toga dana* (sve što bude urađeno) *biće najpravednije izmjereno. Čije tezulje pretegnu ti će biti spašeni. — Čije tezulje budu lahko mjerile to su onda oni koji su se ogriješili o Naše znakove i dokaze, pa su radi toga sebi štetu nanijeli. — Mi smo vas na zemlji smjestili i postavili vam načine i sredstva za život. Kako ste vi malo zahvalni.*

U početku ovoga poglavlja, u prvom ajetu se kaže da je Svemogući Allah objavio Svoju vječno savremenu knjigu Hazreti Muhammedu da njom griješne ljude opominje i poziva da se okrenu od puta poroka i opačina. Dalje se kaže, da savršenim uputama Vječne Knjige poučava pravovjerne kako će slijedeći upute njene steći vječnu sreću i blaženstvo. Svemogući Allah kaže svom Poslaniku da On radi toga ne klone, da se pouzdava i da vjeruje u potpunu pobjedu. Kaže Mu da ga radi toga ne spopada tjeskoba i nemir, što nevjernici neće odmah da pristupe, što se nevaljalci neće da poprave, jer konačno će pobijediti Istina i Svjetlo Božije. Ovo je pouka i nama šljedbenicima Hazreti Muhammedovim, da nikad ne klonemo u onom velikom radu za pobjedu dobra i Istine, da nas časomični neuspjesi ne zbunjuju i ne ubijaju naše nade. Istrajan rad dovesti će bezuslovno do uspjeha kao što je doveo i našeg Velikog Učitelja.

U svom radu i svojim nastojanjima musliman mora vječno ići onim putem, koji će mu osigurati uspjeh. Taj put mu je pokazan u Kuranu, zato Svemogući Allah naređuje da se slijede odredbe i zapovijedi kuranske i da čovjek nikada ne dopusti da njegovim osjećajima zavladaju varava obećanja lažnih prijatelja kojima je cilj da čovjeka bace u ponor i provaliju. Bog nam naređuje da razmišljamo o svemu jer razmišljajući poznajemo Istinu. Malo je onih koji razmišljaju, zato mi muslimani vođeni uzvišenim Kuranom trebamo se odlikovati tom vrlinom i ne smijemo dozvoliti da se ubrojimo u red nepromišljenika i maloumnika.

Svi koji su se podavali osjećajima strasti svoje, koji su slušali lažne i varljive prijatelje a nijesu htjeli da otvoreno istini pogledaju u oči morali su nastradati i propasti. Ta kazna na razne načine griješne i nepromišljene ljude stiže i ona ih bezuvjetno mora stignuti. a da izbjegnemo to teško i neizbježivo zlo moramo sva svoja nastojanja i sav svoj rad usredotočiti onako kako nas uči naša uzvišena vjera pa da dođemo do sreće i spasenja. Poslije učinjenih djela kajanje ne koristi i ne smijemo dozvoliti da doživimo taj teški čas pa da uskliknemo kao i drugi griješni narodi koji su govorili kad ih je zlo stizalo »mi smo zaista bili nasilni i griješni ljudi«. Mekanski mušrici opirali su se divljački i bez razmišljanja istini koju je učio Božiji Poslanik, vjerovali su da njihove snage nikad neće nestati, ali su se u svome maloumlju gorko razočarali. Istina je pobijedila. Meka koja je bila njihova najtvrđa kula pala je i njihova se je vlast potpuno srušila. Ono njihovo mekansko siroče, koje su oni sa žaljenjem susretali, ispovijedajući vječnu Božiju Istinu porušilo je te nekadanje silnike koji nijesu vjerovali da im može ikakva sila nauditi. Ali za 20 godina Njegova neumornog rada o Njegovu odlučnost se razbila sva ta nada i ohola hulja, nestalo je i otišla je u nepovrat. Ovo je pouka nama, šljedbenicima Hazreti Muhamedovim, da slijedimo Njegov primjer ustrajnosti i izdržljivosti i da ćemo sigurno u tom znaku pobijediti.

Griješni i maloumni ljudi se zavaravaju. Varavo blještavilo ovoga svijeta ih zavodi i neće da istini pogledaju u oči. Bog nam kaže da je slao svoje Poslanike ljudima da ih pouče ali da je to ostalo bez uspjeha. Ljudi nijesu htjeli da vide moći Božije i da spoznaju jedinstvo Božije, pa nadahnuti veličinom Njegovom da krenu stazom istine i spasenja. Ti griješni i maloumni ljudi će na sudnjem danu nastojati da poreknu svoja nevaljala djela, ali će im ona biti predočena, poslanici će Božiji posvjedočiti da su izvršili svoju dužnost, ali da oni kojima su oni bili poslati nijesu ih htjeli da slijede. Svemogući Allah kaže da Njemu ništa nije nepoznato, i da se pred Njim ništa nemože sakriti. Iz ovoga treba da povučemo pouku da sva naša djela treba da budu čista i otvorena da budemo svjesni odgovornosti koja nas čeka u zagrobnom životu.

Musliman mora nastojati da sva njegova nastojanja budu prožeta iskrenošću i ljubavlju prema Bogu, da on radeći dobra djela bude svjestan toga da će mu nagrada bezuvjetno biti velika i dobra. Svemogući Allah nam kaže, da će biti spašeni oni čija tezulja bude prevagnula dobrima djelima, ali oni, kod kojih ta djela budu malena ili ih nikako ne bude, doživiće tešku kaznu radi toga što su nerazumno griješili i što nijesu radeći razmišljali.

Da bismo mogli u zemaljskom životu slijediti onim putem koji će nas dovesti do sreće, svemogući Allah nam je dao i osigurao sva sredstva da dođemo do toga uspjeha. On nas je nastanio i smjestio na ovoj planeti svojoj i uredio je tako kako ćemo u njoj moći razviti sve svoje sposobnosti i postignuti najveću sreću i najveći uspjeh. On nam je, kako Kuran kaže, dao sva sredstva da bismo mogli kao ljudi živjeti i kao ljudi se usavršiti. Musliman mora biti zahvalan na svima ovim dobrima svoga Velikog Stvoritelja koja ga upućuju na puteve koji vode do uspjeha i spasa. Musliman mora vjerovati Njega jedinoga kao izvor svega dobra i služeći Njemu u svom radu biti ustrajan i izdržljiv, jer će mu to donijeti sigurno i potpuno zadovoljstvo. Slijedimo putove koje nam naš Stvoritelj u Svojoj vječnoj Knjizi izloži, ne klonimo duhom i u najtežim časovima pa će nam pobjeda biti osigurana.

Neizdržljivo stanje muslimanskog življa Južnih krajeva

Pod gornjim naslovom beogradski tjednik »Narod« u svom 19. broju od 10. decembra o. g. donio je jedan iscrpan članak u kome je prikazao život našeg muslimanskog elementa u južnim krajevima. Radi njegove aktuelnosti prenosimo ga u cijelosti.

»Muslimani srpskog porekla i Muslimani albanskog porekla u Južnoj Srbiji i ako elemenat inače miran, radin i lojalan, nalaze se takoreći većim dijelom bez obezbjeđene egzistencije i za današnjicu, sa ili bez minimuma za život. Oni, kojima su još preostala srestva, sele se, bilo u Tursku Republiku, bilo u Kraljevinu Albaniju, naravno opravdano razočarani i sa hrđavim utiscima. Ostali se zlopate. Preživljuju dane kako znaju i umiju. Za njih obično nema ni uposlenja. O njima niko ne vodi računa.

Agrarne vlasti u Južnoj Srbiji sprovodeći ciljeve agrarnih propisa, najvećim dijelom, krive su za ovo i ovakvo stanje u kome se ovaj živalj nalazi i u kome stenje, nemoćan da se iz istog izvuče. Tendencija agrarnog zakonodavstva bila je naročito ta, da se izvrši naseljavanje — miješanje rase i da se siromašan živalj snabdije sa minimumom zemlje za ishranu. U tu svrhu, dijeljena je u ovim krajevima i davana zemlja naseljenicima iz svih krajeva naše otadžbine. Intencija nadlešnih vrhovnih upravnih vlasti — kolonizacija južnih krajeva — je dobronamjerna i razumljiva. Ali sprovođenje ove tendencije od strane nižih — izvršnih agrarnih vlasti je prosto neshvatljivo i nerazumljivo pa i ispod kritike.

Najgore se je postupalo sa selima oko Prizrena i Suve Reke. Tamo je oduzeto cijelo imanje svima Muslimanima zemljoradnicima i ako nikad nije postojao ni najmanji broj čifčijskih odnošaja, i ako su ovi ljudi vlasnici malih imanja i jedino žive od zemljoradnje, od čega su živeli i njihovi stari. Ovako postupajući, dakle, agrane vlasti nisu poštovale ni ono osnovno pravo, da zemlja pripada onome koji je obrađuje. Ne samo da nisu to pravo poštovale, nego griješeći se o njega nisu vodile računa ni o tome, šta će ovi zemljoradnici — jedino vični ovim poslovima — moći drugo raditi, te sebe i svoje zadruge ishraniti. Da li će pasti na teret države, opštine ili društva, da ovi o njima vode računa, ili će se, previjajući se od gladi, povlačiti po zemlji kao lješine, na štetu i sramotu društva i zajednice u kojoj su.

Pa što su se svojevremeno ogriješile agrarne vlasti pri diobi zemlje za naseljavanje još da se čovjek tome toliko i ne začudi, koliko radu docnije ustrojenih agrarnih sudova, koji su donosili odluke o oduzimanju nepokretnih imanja od Muslimana, za svrhe agrarne reforme. Ovi sudovi donosili su te svoje odluke bez obzira na sve ranije odluke viših upravnih i administrativnih foruma, koje su mjestimično ranije u pojedinim slučajevima donete i sankcionisane u posljednjoj instanciji. Oni su prenebrežući ove starije i pravomoćne odluke, donijete na osnovi pismenih dokaza apsolutno odbacivali pa donosili svoje nove odluke o oduzimanju zemlje. Te i takve svoje odluke zasnivali su najčešće na dokazu dvojice svjedoka, koji su se mogli dobaviti i koji su i bili na vrlo lak i prost način i dobavljani, uz neko obećanje naknade za taj njihov »trud« i tu njihovu »svijest«.

Ovakvih slučajeva ima toliko da se na ovom mjestu ne bi mogli svi ni pobrojati. Samo jedna pravedna, nepristrasna anketa mogla bi sve ove nepravde pronaći i ilustrovati. Tada bi se vidjelo na kako i koliko besprimeran način je postupano u ovim i sličnim slučajevima. Tada bi se vidjelo i pravi uzrok ovom i ovakvom postupku. Tada bi se možda prozrelo i u pozadine ovih akata: da li su ista posljedica i suviše labavog i nesnosnog djelovanja, odnosno krajnje manjkavosti, ili namera sa kakvim ciljem. Svejedno o uzroku, rezultat ankete bio bi u svakom slučaju poražavajući. Tada bi se vidjelo, ono što je mnogima nepoznato i nevjerovatno: da je oduzimana zemlja od onih Muslimana, od kojih je nije trebalo niti smjelo oduzimati, a davana onima koji i nisu naseljenici, pa čak koji nisu ni zemljoradnici niti od zemljoradnje žive.

Sve ove gore iznete žalosne činjenice dovele su, velim, ovaj mirni i čestiti elemenat do prosjačkog štapa. Dovele su ga u položaj ozlojeđenih, od koga zajednica može imati samo štete.

Ovo i ovakvo bolesno i nepravedno stanje međutim, moglo bi se popraviti, ako bi bilo samo malo dobre volje. A popravljanjem ovoga stanja ispravila bi se jedna kardinalna greška, greška koja ima svojih posljedica. Pored toga ovim popravljanjem ispravila bi se jedna očigledna nepravda učinjena ovom elementu i on bi se, vraćen u raniji položaj, uverio u pravdu vlasti, u pravdu države, pa bi u buduće bio svojoj državi lojalniji i od veće koristi no do sada.

A ovo bi trebalo ispraviti i to što prije i bez obzira na to, što se vapaj ovih grešnika nije ni čuo i što se njihova svijest nije pobunila. Na taj način dalo bi se dokaza da država vodi računa o svim svojim sinovima, bez razlike na vjersko, plemensko i regionalno obilježje.

Svaki drugi postupak ili ostavljanje svoga stanja ovakvog kakvo je

dovelo bi do neželjenih posljedica — pokolebala bi se vjera u pravdu i pravičnost. Odnosno, posljedica već ima: trebalo bi obići sve ove krajeve, obići sav ovaj svijet pa vidjeti svu bijedu i težinu svakog postupka.

Voj. Pajević.

Šakom u svijest i savjest

Odgovorom diplomiranog filozofa g. Envera Pozderovića na moj članak štampan pod gornjim naslovom u »Islamskom glasu« od 29. novembra 1935. godine, pokazala se je potreba, da ja taj svoj članak, odnosno tvrđenje u njemu, potanje objasnim, pa molim g. urednika da ovo objašnjenje otštampa u slijedećem broju lista.

Radi lakšeg pregleda potrebno je da ponovno citir u odnosni pasus iz g. Popovićevog djela »Predavanja iz psihoanalize«:

»Najvažnija činjenica koja govori za tačnost ove teze jeste ta, što psihogenih obolenja nema niti ih može biti ondje, gdje nema moralne svijesti, ili gdje uslijed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala. Iz tih razloga ciriški psihopatolog Paul Mag tvrdi da neuroza postoji samo u oblasti hrišćanske kulture, a da je u oblasti mohamedanizma, hinduizma i animizma nepoznata«.

A sada da ovaj pasus analiziramo, samo ne onako kako psihoanaliza inače uči, nego da analiziramo ove tri rečenice koje ga sačinjavaju:

1. Psihogenih obolenja nema niti ih može biti ondje gdje nema moralne svijesti.

2. Psihogenih obolenja nema gdje uslijed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala.

3. *Iz ovih razloga* ciriški psihopatolog Paul Mag tvrdi da neuroza postoji samo u oblasti hrišćanske kulture, a da je u oblasti mohamedanizma, hinduizma i animizma nepoznata.

Jasno je da je ova posljednja rečenica stavljena kao nadopuna onih prvih dviju i cijelo je pitanje u tome, na koju se od prvih dviju naslanja ova treća rečenica: da li na onu prvu, po kojoj se tvrdi da psihogenih obolenja nema ondje gdje nema moralne svijesti, ili na onu drugu, koja tvrdi, da psihogena oboljenja ne mogu nastati ondje gdje uslijed naročitih prilika ne može da nastane sukob između nagona i morala.

Promotrićemo obadva slučaja:

1 Ako uzmemo da je vjerovatniji prvi slučaj, onda kao logički zaključak izlazi misao koju sam ranije istakao, t. j. psihogenih obolenja kod muslimana nema zato, što kod njih nema moralne svijesti, jer psihogena obolenja mogu nastati samo ondje, gdje postoji moralna svijest, s kojom nagonske snage mogu da dođu u sukob. Ovome, mislim, dalji komentar nije potreban.

2. Ako pretpostavimo kao vjerovatniji drugi slučaj, t. j. da psihogenih obolenja kod muslimana nema, jer kod njih uslijed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala, tada, doduše, zaključak ispada nešto drugačiji, ali ni on nam neće pretstaviti g. Popovića kao čovjeka, koji je svojim lijepim mišljenjem počastio islam i muslimane, kako bi to želio g. Pozderović.

Ako kod muslimana uslijed naročitih prilika ne mogu da nastanu sukobi između nagona i morala, koje su onda to prilike? Da li se to zaista u ovome pasusu mislilo — kako to tvrdi g. Pozderović — da se te naročite prilike sastoje u tome što se kod muslimana u psihoanalitičkom smislu ispravno shvatilo vaspitanje, pa se njime uspostavlja ravnoteža između nagonskih i moralnih snaga uslijed čega ne mogu nastati ni psihogena obolenja. Ovo mišljenje najkavalirskije prepuštam g. Pozderoviću); ili se sa ovim pasusom, a u vezi sa tvrdnjom Paula Maga mislilo reći, da je islamski moral inferiorniji u poređenju sa hrišćanskim, koji da je, naprotiv, uzvišeniji, odnosno suptilniji. Moje je uvjerenje da je ovo posljednje slučaj, jer me iskustvo poučava da je tako i jer ne mogu nikako vjerovati, iz razloga koji ću kasnije istaknuti, da bi Paul Mag mogao da se za račun islama baci blatom na hrišćanstvo, a on se je neosporno na nj i bacio blatom čim tvrdi, da ono može kod svojih sljedbenika, ako ga se vjerno pridržavaju, izazvati duševna obolenja. To bi u najmanju ruku bio znak tvrdnje, da je hrišćanstvo nazadna religija koja degeneriše svoje sljedbenike, jer psihogena obolenja i nisu ništa drugo do vrsta degeneracije u antogenetskom smislu. Da li se g. Popović sa Magom ne slaže to ne znam, ali me u to ne može ubijediti tvrđenje po vjerovatnosti g. Pozderović. Kaže se da je ovih pasusom g. Popović islam baš odlikovao. Tačno je da ga je odlikovao, ali to je odlikovanje samo u kliničnom pogledu, t. j. što tvrdi da kod muslimana nema duševnih obolenja. Međutim s tim se odlikovanjem ne možemo mnogo ponositi, jer svak već iz svakodnevnog iskustva znade, da ima i Muslimana, koji su oboljevali od neurastenija, fobija, histerija, hipohondrija, dakle od raznih psihogenih bolesti. Tvrdnja Paula Maga je dakle netačna i profesor g. Popović trebao je da je najprije ispita pa onda u svoje djelo unese, ili da je barem sa malo kritike poprati, da bi se izbjegle ovakve sumnje, na kakve sam ja došao. On toga nije učinio, a što on misli o tome to ja ne znam niti mogu znati, jer nisam bio njegov đak. Ako g. Pozderović pozitivno znade da g. Popović misao Paula Maga uistinu tumači onako kako to u svom odgovoru g. Pozderović pretstavlja, onda neka to dokaže i ja ću mu biti zahvalan pa čak ako hoće i na ovom mjestu zamoliti g. Popovića za oproštaj radi svoga pisanja u prvom članku, za koje se ja uostalom ne osjećam krivim, jer mi nije bila namjera da ikoga vrijeđam, a najmanje g. Popovića kojega kao naučnika cijenim, što se vidi i po tome da njegova djela nabavljam i čitam. Samo napominjem da ne mogu pokloniti vjere nikakvim »prećutnim slaganjima«, niti tvrđenjima po »vjerovatnosti« i po »zdravom razumu«, jer se mnoga misao može na više načina da protumači, pa da ipak zdrav razum bude zadovoljan.

Dalje po čemu sumnjam da je i sam Paul Mag bio i blizu pameti da tako pohvali islam? Po riječima g. Popovića, Paul Mag je u ovom pogledu nas Muslimane svrstao u istu kategoriju sa sljedbenicima animizma, dakle sa ljudima koji ispovjedaju skoro najprimitivniju religiju i koji su sljedstvo i po svojim moralnim i po svojim kulturnim osobinama ljudi niže vrste. Dakle, da je bila po srijedi neka hvala, dobili bi smo dostojnije društvo nego što nam ga je Paul Mag poklonio. Već zbog ovoga Paul Mag je bio daleko da islam odlikuje kao najnapredniju religiju, nego baš naprotiv. Osim toga mišljenje Magovo nije usamljeno, nego je izraz skoro opšteg evropskog mišljenja koje se je formiralo pod uticajem zna se kakve propagande. Karakteristično je naime, da Paul Mag uz islam i animizam spominje i hinduizam. Poznato je međutim svakom obrazovanom čovjeku da ovo religija od svojih sljedbenika zahtjeva samoodricanje od svih nagonskih zadovoljavanja u mnogo većoj mjeri nego što to čini hrišćanstvo, dakle hinduizam prednjači baš u onome što najprije može izazvati sukobe nagona i morala. Logički bi zaključak iz ovoga bio da ni sam Paul Mag, makar bio ne znam kako čuveni psihijatar, nije dovoljno obaviješten o učenju religija koje je spomenuo izuzev hrišćanstva, pa me i to uvjerava o opravdanost moje pretpostavke. Izuzetak bi bio može biti ako je Paul Mag pristaša dijalektičkog materijalizma, ali bi u tom slučaju zauzeo jednak stav prema svima religijama.

Iz izloženoga vidi se da postoje dva slučaja po kojima se mogu razumjeti riječi Paula Maga i g. Nikole Popovića. Ja sam se opredijelio za prvi slučaj: t. j. za tvrdnju da kod Muslimana nema psihogenih obolenja zato, jer im manjka moralna svijest, a g. Pozderović je usvojio onaj drugi slučaj, t. j. da kod muslimana nema psihogenih obolenja, jer ih onemogućuje njihovo savršeno vaspitanje djece.

Prepuštam svakome da se u ova dva mišljenja opredijeli za koje hoće, a ja ću da objasnim zašto sam se ja opredijelio za onaj prvi slučaj. Prije toga samo želim napomenuti da bi g. Pozderoviću bio zahvalan također i radi toga da bi došao na neki način do djela Paula Maga u kojemu je on iznio ovu svoju misao, pa mi iz toga djela bilo ovim bilo kojim drugim putem saopštio misli koje su ovoj prethodile kao i one koje su iza ove slijedile pa bi se na taj način najbolje riješilo ovo pitanje. To je g. Pozderoviću svakako kao učeniku g. Popovića mnogo lakše nego meni kao seoskom učitelju.

U ovom konkretnom slučaju dakle dva su razloga zašto sam se ja ovako opredijelio pored onoga što sam rekao o Paulu Magu. Od ta dva razloga jedan je više objektivne, a drugi više subjektivne prirode. Objektivni razlog je u tom, što g. Popović, kako se u samom citiranom pasusu vidi, najprije postavlja naprijed pod 1 i 2 navedene tvrdnje, pa onda onu treću dopunsku rečenicu, kojom saopštava mišljenje Paula Maga, počinje sa riječima: »Iz tih razloga ciriški psihopatolog . . .« i t. d. Iz kojih razloga? Da li iz prvog ili iz drugog, ili može biti iz obadva? Da je iz obadva razloga nemoguće je i pretpostaviti, a da je g. Popović mislio na onaj drugi razlog, onda bi, u koliko ja poznam jezik, trebao reći: »Iz ovoga posljednjeg razloga ciriški psihopatolog . . .« i t. d. Da je on ovako rekao, meni ni na um ne bi palo da se revoltiram odnosno da što povodom toga pišem. Ovako mi po sadašnjem stanju stvari niko ne može dokazati da nisam u pravu.

Subjektivni razlozi su ovi: Slušao sam od ponekih intelektualaca, razumije se hrišćana, koji imaju u džepu istu takvu ili malo drugačiju diplomu, kakvu i g. Pozderović, gdje mi vele, da me ne mogu smatrati čovjekom sve dotle, dok sam musliman, a šta čovjeka i čini čovjekom ako ne moral? Drugi su sa isto tako visokoučenom firmom pored svoga imena pisali, da je moral muslimana ispod svake kritike i da se o njemu uopšte ne može diskutovati. Dalje: Dostojevski tvrdi da je Muhamed epileptičar (»Idiot«), Karlaj tvrdi da je Kur'an nesređena knjiga sa bez veze nabacanim mislima (»Heroji«), Šopenhauer tvrdi da je Islam najgora religija (ovo citiram po riječima Houston Steward Chamberlain-a u djelu »Die Grundlagen des XIX Jahrhunderts«) pa i još nekih, čijih djela nažalost sada nemam pri ruci, pa ih ne smijem ni da imenujem. Svi ovi razlozi a naročito oni prvi, daju mi pravo da tvrdim ono što sam ustvrdio i pri čemu i sada ostajem.

Ovoliko za sada kao odgovor g. Pozderoviću, a što se tiče njegovog, sudeći po tonu pisanja, prevashodnog čuđenja da i jedan prosječni seoski učitelj smije javno reći da se bavi proučavanjem psihologije, o tome neću s njim da se objašnjavam, jer za takvih objašnjenja ovaj list nije, ali ga ipak moram samo da potsjetim na one lijepe stihove iz narodne pjesme:

»Stani malo od Doboja Mujo
I mi konja za trke imamo«.

Hasan Đikić, učitelj.

PODLISTAK:

Kur'an

Ovaj veliki princip, da se služi uzdizanju, veličanju i širenju Božje Riječi, jednom riječju da se služi dobru čitavoga čovječanstva i da se ono uzdigne do svog visokog duhovnog savršenstva, po prirodi svojoj dolazi u koliziju sa svim plemenskim, narodnim i jezičnim obzirima i naklonostima. Kuran je porušio sve te udešene vrednote koje su ljudi stvarali da bi zadovoljili svoje prohtjeve, koji nisu u skladu sa prirodnim razvitkom čovjeka kao savršene društvene jedinke. Kuran je proglasio načelo, da Arap ništa više ne vrijedi od nearapa, niti bijelac od crnca. Jedni od drugih se razlikuju samo po bogobojaznosti i dobrim djelima, jer su svi sinovi Ademovi a Adema je Bog stvorio od zemljine materije. Svemogući Allah kaže:

»O ljudi! Mi smo vas stvorili od Adema i Havve (od muška i ženska). Stvorili smo vas kao narode i plemena, da se međusobno upoznajete. Najplemenitiji je između vas koji je naj bogobojazniji i koji svoje dužnosti najsavjesnije izvršava. Zaista Bog sve zna i On je u sve upućen«.

Sa ovom objavom Arapi nisu imali nikakva prava na svoju vlast radi svoje domovinske i jezične veze ili radi svog narodnog osjećanja i narodne nadmoćnosti. Ovo je jedna pojava kojoj u društvenom životu čovječanstva ne nalazimo slična primjera. Rasna i nacionalna pripadnost je uvijek imala veliki utjecaj na osjećaj naroda. Bilo je čudo od jednog naroda da ili plemena kad ne bi dozvolio da se neprijatelj ubija ili opljačka iz prostog razloga samo što je bio stranac.

Na ova dva velika principa, koja smo istakli izgradilo se islamsko društvo i na ovim principima se održalo kroz dugo vremena.

Može li se predpostaviti da bi ovakav poziv mogao poteći i nastati u srcima ljudi, koji su svoju plemensku i rasnu pripadnost smatrali nekom svetinjom i sebe brojili među najplemenitije narode. Može li se predpostaviti, da bi jedan naš savremeni propovjednik i apostol obdaren sa velikom govorničkom vještinom uzmogao izgraditi iz raznih naroda jednu cjelinu sa ciljem da se ta cjelina posveti samo podizanju Božje Riječi bez ikakvih zemaljskih prohtjeva koje bilo vrste. Zar nije ovaj kuranski uspjeh bilo šta je on postigao u izgradnji islamske zajednice i društva na ova dva principa dokaz da je to samo duh Božjeg djela kako to sami Bog u Kuranu kaže: **»Mi smo ti objavili duh od moći i djela Našega. Ti nijesi znao ni šta je knjiga, a nit šta je vjerovanje. Mi smo ti je učinili svjetlom i po njoj upućujemo na pravi put koga Mi hoćemo«.**

Među principe koje je Kuran uspostavio i time nadmašio sve ostale slične odnose jesu i pravila kojima se uređuju odnosi među muslimanima i ostalim narodima. Kuran je izričito naglasio da se Arap pred nearapom razlikuje samo po bogobojaznosti i dobrim djelima. Sa ovim principom je porušio utopiju koja je bila narocito došla do izražaja kod kulturnih naroda toga doba, a ova i danas u takozvanom kulturnom svijetu dominira. Porušio je utopiju rasne i nacionalne superiornosti pojedinih naroda, koji hoće da sebe smatraju nekim odabranim narodom, da su stvoreni za to da vladaju svijetom i da druge narode podvrgavaju svojoj vlasti ne radi nekog visokog cilja ili neke plemenite namjere, nego samo da ih pod vrgnu svojoj vlasti da im služe njihovim materijalnim interesima. Kad je jedan narod napao neki drugi narod nastojao je da mu počini što više zla, a kad ga je pobijedio onda mu je zarobljavao žene, uništavao usjeve, uzimao u ropstvo muškarce, palio gradove, uništavao svaki trag kako su to primjerice Rimljani radili sa mnogim zemljama i narodima.

Jest, Kuran je proglasio prve muslimane najboljim narodom, ali kod toga treba upozoriti na dvije činjenice i to: Prvo: Kuran nije rekao »vi ste Arapi najbolji narod« nego kaže: **»Vi (muslimani) ste najbolji narod koji je izveden i izgrađen.«** Ove se riječi upućuju svima muslimanima, a muslimani su bili izmješani i pripadali su Arapima, Perzijancima, crncima itd. Kuran je potpuno odijelio nacionalnu pripadnost jednoj velikoj cjelini koja se sastojala iz raznih elemenata. Drugo: Kuran je proglasio da su muslimani najbolji narod, ali je učinio ovisnim o jednom velikom zadatku koji su oni imali izvršiti, za to kaže: **»Vi ste najbolji narod, koji je od ljudi izgrađen, naređivaćete da se rade dobra i dozvoljena djela, zabranjivaćete poroke i vjerovaćete u Boga«.**

(Nastaviće se.)

IZ ISLAMSKOG SVIJETA:

Razgraničenje između Suudije i Jemena

Mekanski »Ummul kura« u svome zadnjem broju donosi slijedeći službeni izvještaj:

Na osnovu člana 4. Taifske konvencije o razgraničenju između kraljevina Suudije i Jemena i zadnje alineje toga člana određuje se da obje vlade postave svoje komisije koje će provesti razgraničenje između dviju susjed nih zemalja. Neposrednim pregovorima koji su vođeni između kralja Abdul Aziza i imami Jahjeta postignut je potpuni sporazum, te je imenovana zajednička komisija koja će izvršiti to razgraničenje. Jedan dio te komisije raditi će na području Tihame, a drugi u gorskom području. Komisija koja će provoditi razgraničenje u Tihami sastala se u Džizamu i krenula na teren da izvrši razgraničenje kako to propisuje član 4. spomenute konvencije. Komisija koja će izvršiti razgraničenje u gorskim predjelima sastaće se u Zihanu. Ove komisije rade u najprijateljskijem duhu da konačno urede to pogranično pitanje, koje je bilo kamen smutnje ji spoticaja. Sa ovim će biti konačno riješeno i zadnje pitanje koje je ostalo neriješeno iza zadnjega sukoba.

Kraljevine Suudijja i Jemen kao dvije najveće i najjače arapske države na Arapskom poluotoku su konačno riješila sva sporna pitanja radi kojih je došlo i do sukoba. Stvorena je jedna jaka i pomirljiva atmosfera i čvrsti prijateljski odnosi, koji će općoj arapskoj stvari biti od nedogledne koristi. U upućenim krugovima se sa punom sigurnošću tvrdi da će u najskorije vrijeme doći do tješnjeg savezničkog odnošaja između ovih dviju zemalja i da će i Jemen pristupiti savezničkoj suradnji Suudije i Iraka i tako prema općim željama svih mjerodavnih faktora današnjeg panarapskog političkog pokreta od ovih najjačih arapskih država stvoriti veliku arapsku konfederaciju na poluostrvu, kao uvod u stvaranje velikog panarapskog carstva.

Uspostava egipatskog ustava iz 1923. godine.

Njemački dopisni ured javlja 13. XII je potpisao kralj Fuad ukaz o vraćanju na snagu ustava iz 1923. godine. Kako se saznaje, britanski visoki komesar primio je pristanak svoje vlade i o tome odmah obavijestio predsjednika vlade. Isto se tako saznaje, da je visoki komesar poslije opširnih razgovora s najuglednijim engleskim ličnostima u Egiptu, brzojavno predložio vraćanje ustava. U Kairu vlada mir.

Reuter javlja iz Kaira: Šefovi svih političkih stranaka zahtjevaju u zajedničkom pismu, koje će biti predano visokom komesaru Velike Britanije, da Velika Britanija stavi na snagu englesko-egipatski ugovor iz godine 1930.

Reuter javlja: U vezi s uspostavljanjem ustava od 1923. godine postavlja se pitanje velikih dijelova talijanskih oblasti u Libiji, koje su naročito spomenute u ugovoru od 1930. godine, na osnovu kojega su britanske trupe povučene iz Kaira u oblast Sueskog kanala.

Nakon uspostave egipatskog ustava imalo bi doći do pregovora sa Engleskom

Uspostava ustava od 1923. godine izazvala je u cijelom Egiptu izvanrednu radost jer općenito se očekuje da će uskoro doći do pregovora sa Engleskom za sklapanje jednog prijateljskog i savezničkog ugovora. Već u krugovima nacionalističke opozicije naglašuje se, da nacionalistička stranka neće imati ništa protiv toga da ugovor sa Engleskom stupi na snagu tek pošto bude završena sadašnja međunarodna kriza, ako bude Velika Britanija pokazala dobru volju za sporazum. Ipak u egipatskim političkim krugovima ne vlada u tome pravcu nikakav optimizam, jer engleski vrhovni komesar doduše nije se usprotivio uspostavi ustava u Egiptu, ali ga nije ni odobrio niti se ne vidi da bi ga Engleska prijateljski prihvatila.

Nakon promjene vlade u Egiptu

Odnos prema Vel. Britaniji. – Nacrt ugovora iz 1923.

Predstavnici egipatskih stranaka obavjestili su britanskog visokog komesara u Egiptu da su spremni pristati na nacrt britansko-egipatskog ugovora iz 1930. O tom nacrtu pregovarali su 1930. u Londonu tadašnji britanski državni tajnik za vanjske poslove Henderson i vođa egipatskih nacionalista Nahas paša. No do sporazuma nije došlo, jer Henderson nije prihvatio zahtjeve Nahas paše o zajedničkoj vlasti u Sudanu. Povodom ove predstavke predstavnika egipatskih stranaka britanskom visokom komesaru u Kairu »Times« piše ovo: »Puštajući po strani činjenicu, da taj ugovor nije bio nikada potpisan radi nesporazuma u Sudanu, njegove su vojničke odredbe očito neprimjenjive u sadašnjoj situaciji u istočnom dijelu Sredozemnog mora. Navedeni događaji su dali podstreka kritici, da bi prebacivanje britanskih četa iz Egipta u zonu sueškog kanala — kako predviđaju vojničke odredbe spomenutog ugovora — ostavilo nezaštićenom zapadnu granicu Egipta. Zato se može očekivati, da egipatski politički prvaci, koji su se složili u pogledu nacrta ugovora iz 1930., napokon shvaćaju, da bi uporan zahtjev, da se provede svaka odredba toga ugovora, onemogućio njegovu primjenu. Ne može se uz to očekivati, da će britanska vlada povesti tako važne pregovore, dok je još zaokupljena teškom međunarodnom krizom, ili pod pritiskom studentskih nemira u Kairu. No ima sigurno mjera, koje se mogu oprezno odmah poduzeti, da se zadovolje razumni zahtjevi Egipćana. Tako bi na primjer britansko-egipatski obrambeni vojnički ugovor pojačao suradnju britanske i egipatske vojske. Postoji također mogućnost, da se Velika Britanija odreče režima kapitulacija u zamjenu za sporazum o najvećem povlašćenju. No nova situacija u tom pogledu ne bi stupila na snagu, dok se i druge države ne odreknu režima kapitulacija. Akcija bi na ovoj liniji sigurno olakšala situaciju, ma kakova bila sudbina sadašnjeg eksperimenta s koalicijom egipatskih stranaka. Ako taj eksperimenat uspije, te egipatsko javno mišljenje prisili Vefd (nacionalističku stranku) da se odrekne pokušaja monopolisanja britansko-egipatskih pregovora tada bi problem britansko-egipatskih pregovora bio u velike pojednostavljen. Jedan je uvjet neophodno potreban za uspjeh pregovora za prijateljsko i trajno uređenje pitanja, koja se postavljaju između Velike Britanije i Egipta, naime, da vođa egipatske delegacije bude imao potporu i kralja i parlamenta i većine egipatskih izbornika...«

Kako se vidi u Londonu nijesu u sadašnjem času voljni potpisati ugovor iz 1930. godine, barem ne njegove vojničke odredbe. Uz to traže, da egipatska delegacija bude predstavnik svih političkih faktora u Egiptu. Jasno je, da britanskoj politici nije u prilog, da je osnovana koalicija egipatskih stranaka, uz koju je, u osnovnim pitanjima i kralj Fuad. Britanci su dosada i temeljili u glavnom svoju politiku na neslozi egipatskih stranaka te spora između krune i stranaka. Pred ostvarenom koalicijom britanska politika morala bi popustiti u pogledu uspostave ustava iz 1923. Kako će se dalje razvijati prilike u Egiptu, ovisit će u mnogome od toga, da li će se održati ta koalicija.

Zajednički blok egipatskih stranaka.

Nesim paša, predsjednik vlade, predao je kralju Fuadu ostavku kabineta. Time je nastao nov položaj u Egiptu. Nesim paša je došao na vlast u Egiptu tek pošto je sebi osigurao potporu Nahas paše, vođe egipatskih nacionalista. Zadaća je vlade Nesim paše trebala biti normaliziranje političkog života u Egiptu. U tu je svrhu trebala upostaviti ustav iz 1923. godine, koji je kralj Fuad ukinuo. Činilo se, da će Nesim paša uspjeti u svojoj misiji. Izbio je međutim talijansko-abesinski sukob i došlo do spora između Rima i Londona. To se je odrazilo na političkim prilikama u Egiptu, jer su Egipćani smatrali da je nastala nova situacija. Na to su slijedili poznati nemiri, koji nijesu još prestali. Nahas paša je zatražio od Nesim paše da preda ostavku. Predsjednik egipatske vlade je neko vrijeme okljevao, vjerojatno zato, jer je mislio da će Englezi ipak učiniti znatne koncesije Egiptu.

Posljednji nemiri, u kojima je bilo opet mrtvih, ponukali su Nesim pašu, da zatraži od britanskog visokog komesara u Kairu, sir Miles Lampsona, da Velika Britanija pristane na uspostavu ustava iz 1923. godine. Nesim paša nije mogao ni tražiti uspostavu ovoga ustava, kad su danas za njega ne samo sve egipatske stranke, nego i sam kralj Fuad, koji ga je ukinuo. Vjerojatno da je na držanje Nesim paše utjecala i odluka nacionalista, da se osnuje opći narodni blok za zaštitu egipatskih interesa. U tu svrhu su predstavnici nacionalista došli u dodir sa vođom liberalne stranke Mahmud pašom, sa šefom nacionalističkih disidenata Aly pašom Samsijem, te sa Sidky pašom, bivšim predsjednikom vlade, koji je 1930. proveo u život novi, autoritativni ustav. Čini se, da je postignut načelan sporazum. Samo nekoliko dana prije nego je postignut ovaj sporazum, studenti nacionalisti napali su i oštetili kuću vođe liberala Mahmud paše, jer su smatrali da ne zastupa dovoljno odlučno stanovište prema Englezima. Da je unatoč toga mogao nekoliko dana kasnije biti postignut sporazum svjedoči o općem raspoloženju koje danas vlada u Egiptu. Londonska štampa, koja prati sa velikim interesom događaje u Egiptu, ne krije zabrinutost britanskih odgovornih faktora zbog napete situacije. Navodi se potreba suradnje između Britanaca i Egipćana radi zaštite zajedničkih interesa u sjevero-istočnoj Africi. Iz njenog pisanja nije jasno, da li su u Londonu spremni prihvatiti zahtjev Egipćana za uspostavom ustava iz 1923. godine. Vjerojatno je, da bi britanski mjerodavni faktori pristali na to, kad bi time bilo konačno riješeno pitanje britansko-egipatskih odnosa. Ustav od 1923. godine bio je međutim već jednom na snazi, a britansko-egipatski odnosi nijesu bili uređeni. Nacionalisti, koji su tada bili na vlasti u Egiptu, tražili su od Londona takovo uređenje britansko-egipatskih odnosa, da ga nije mogla prihvatiti ni tadašnja laburistička vlada, te su daljnji pregovori bili prekinuti. Ako bi se uspostavio ustav iz 1923. godine nacionalisti bi došli opet na vlast, te bi oni u pogledu odnosa između Egipta i Engleske tražili barem ono, što su bili već iznijeli. Nacionalistički zahtjevi među ostalim obuhvaćaju i pitanje condominiuma u Sudanu, u kojem je London nepopustljiv.

Situacija u Egiptu

Situacija u Egiptu još se nije razbistrila. Nacionalni front sada otvoreno zahtjeva osnivanje samostalne egipatske vojske i da Egipat bude začlanjen u Društvu Naroda. Vođa opozicije Nahas paša održao je žestok govor, u kom je rekao da Egipat traži potpunu slobodu i nezavisnost.

Industrijska poduzeća u Turskoj

U nizu svojih akcija radi ostvarenja progresa na svima područjima ljudske djelatnosti, Turska naročitu pažnju posvećuje industrijalizaciji zemlje, u cilju što većeg emancipovanja od uvoza stranih industriskih proizvoda.

U tom pravcu, Turska je postigla do sada lijepe rezultate. Ali, naravno, ona se nalazi tek na početku svoje industrijalizacije, o kojoj, kao i o progresu zemlje uopšte, vodi osobitu brigu tvorac nove Turske, Kemal Ataturk.

Samo u toku prošlog mjeseca, u Turskoj je uspostavljeno pet znatnijih industrijskih preduzeća. Inauguraciju je izvršio pretsjednik vlade g. Ismet Ineni, u pratnji ministra privrede, g. V. Džemala Bajana. Inaugurisane su fabrike: vunenog prediva, papira, vještačke svile, stakla i polukoksa.

Fabrika vunenih prediva »Merinos« podiže se u Brusi, sa 24.000 vretena. Godišnje će trošiti tri miliona kilograma vune i proizvodiće 1,100.000 kgr. vunenog prediva. Time će prestati potreba, da turske fabrike vunenih tkanina uvoze vuneno predivo, osim vrlo finih vrsta.

Kako Turska ima za sada samo 14.000 ovaca merino, koje daju najfiniju vunu, znatno će se povećati njihov broj. Osim toga, pomoću ukrštavanja sa odgovarajućim turskim ovcama, dobiće se oko 750.000 kržanaca, koji će davati polufinu vunu. Tako će fabrika dobijati u zemlji svu potrebnu sirovinu.

Fabrika umjetne svile u Gemliku biti će gotova u toku iduće jeseni i proizvodiće oko 300.000 kilograma godišnje, koliko je potrebno da se pokrije cjelokupna turska potrošnja.

Fabrika papira u Izmiru producirače godišnje 15.000 tona hartije i kartona, pa će se uvoz ovih proizvoda smanjiti na polovinu.

Turska obiluje odličnom sirovinom za fabrikaciju stakla, pa se njena sirovina izvozi, dok opet Turska mora da uvozi znatne količine gotovog proizvoda. Međutim, fabrika stakla u Istanbulu proizvodiće 4000—4500 tona stakla i flaša godišnje, što će doprinijeti povoljnijem trgovinskom bilansu.

Turska izvozi godišnje preko jedan milion tona uglja, jer njena industrija nije još u stanju da apsorbuje svu domaću produkciju, a još manje njen kapacitet. Stoga, fabrika polukosa u Zonguldaku, koja će proizvoditi dnevno 150—155 tona polukoksa, pored odgovarajućih količina benzina i katrana, znači veliki korak unapred. Time će biti takođe omogućena hemijska industrija boja, parfema, izvjesnih lijekova itd.

Uspjesi panarapskog pokreta

U arapskom svijetu se u zadnje doba osjećaju simptomi jednog novog i preporođenog nacionalnog života. Arapski narod koji je nakon gubitka svoje političke dominacije u islamskom svijetu pred nekoliko stoljeća izgubio svoju nacionalnu državnu samostalnost i pocjepkao se u mnogobrojne malene državice ili potpao pod tuđinsku vlast, počeo je osjećati potrebu svoga jedinstva i povratka svoje nekadanje slavne historijske prošlosti, snage i državne samostalnosti. Arapi su u današnjici pocjepkani na mnogo malih državica il su pod kolonijalnim gospodstvom velikih evropskih kolonijalnih vlasti. Ali iza Svjetskog rata kao da je nastupio period preporoda. Arapske poglavice i vođe koji su po tuđinu zavađani i koji se nijesu mogli gledati uvidjeli su svu opasnost takvoga rada. Arapski nacionalizam i panarapizam u zadnje doba uhvatio je jakog i živog korjena na svima područjima gdje obitava veliki arapski narod. Taj probuđeni nacionalni duh, koji se osjeća na arapskom poluotoku tako se isto osjeća u Iraku, Siriji, Palestini, Egiptu, Tripolisu, Tunisu, Alžiru i Maroku. Taj nacionalizam brekti i svakim danom se stvaraju legije novih boraca koji neustrašivo vode arapski narod do potpune nacionalne slobode. To nam najbolje ilustriraju zadnji politički događaji u Egiptu, gdje je čitav egipatski narod zdušno ustao da izvojuje svoju potpunu slobodu. Takova nastojanja vidimo i u Siriji, koja je pod impresijom svoga neumrlog vođe Ibrahim beya Hananu u jednom spontanom pokretu, koji će danas sutra buknuti. Palestina se herojski bori da održi svoju nacionalnu samostalnost i svoj nacionalni arapski prestiž. Ali svakako je najveći uspjeh koji naročito karakteriše značaj panarapizma ugovor koji je zadnjih dana skloplјen između Suudije i Iraka. Ovaj ugovor je nešto više nego običan saveznički ugovor, on stvara potpuno intimne odnose između ovih dviju najvećih arapskih država na poluotoku i veže ih u jednu čvrstu cjelinu. Karakteristično je da je taj ugovor sklopljen između dviju dinastija koje su do jučer najneprijateljskije bile raspoložene jedna prema drugoj. Prema zadnjim izvještajima ovaj će se ugovor protegnuti i na Jemen te će tako biti stvorena jedna jaka konfederacija arapskih država koja će omogućiti da se ideje panarapizma u dogledno vrijeme ostvare. Ovaj ugovor Iraka i Suudije naišao je na oduševljen prijem kod svih Arapa, i postigao je jedan naročiti uspjeh što će se razne razmirice u ostalim dijelovima arapskog naroda glatko urediti.

„Zašto se omladina udaljila od Islama?"

glasi naslov članka u broju 88. »Isl. Glasa« od Ibnu Sinana, koji je napisan kao odgovor na moj članak »Naprednoj islamskoj omladini«. Poštovani Ibnu Sinan nastoji, da glavni uzrok udaljivanja omladine od Islama, svede na neslaganje starih i mladih. Na riječi Ibnu Sinana «nemam namjere nikoga da napadam, a još manje da vrijeđam« velim, da ovom prilikom ne želim ikoga da branim. Članak gubi od svoje vrijednosti što je više ličan, a tek manje ima načelan karakter. On veli, da je u mome članku omladina prikazana u najcrnjim bojama i da uopće nijesu spomenuti razlozi zašto je ona pala u tako nepovoljan položaj. Tvrdnja je zaista smjela. Ne osporavajući njegove navode mislim, da sam i ja naveo nekoliko stvarnih uzroka zbog kojih se naša omladina udaljila od Islama. Nije tačno da je uopće islamska omladina u mome članku prikazana u najcrnjim bojama.

Islamsku omladinu u kojoj gori srce plamenom Islama, omladinu koja svoju uzvišenu vjeru Islam smatra konačnim ciljem, u svome članku sam pozdravio i uvijek ću je pozdraviti, za razliku od onih koji uslijed pomanjkanja spoznaje o Islamu i moralno etičkih vrlina okreću leđa svojoj vjeri i islamskoj zajednici.

Dakle mi imamo i takovih junaka među muslimanskom omladinom koji ne smatraju Islam svojim najvećim ciljem i svetinjom i prijete sa istupom iz njega. Poštovani I. Sinan u svom članku iznio nam je primjer kako neka naša omladina otkreće leđa od svoje vjere. Žalosno je, zar ne? Pogotovu onda, kad smo načisto da bi se leđa okrenula samo da nije stida od profesora.

Ne ulazeći u komentar ove izjave možemo se samo tješiti što su to iznimke koje nijesu došle do istinskih spoznaja, da je Islam njihova najveća svetinja za koju bi trebalo i svoj život žrtvovati ne radi profesora i ljudi uopće, nego radi Boga, ostati sljedbenikom Islama.

Hvala Bogu mi imamo muslimanske omladine koja neće lahko podleći i postati žrtva ateizma ili da bi radi nekih sitnica okrenula leđa Islamu. Kada bi se naša islamska omladina ugledala u gornji primjer mi bi se ugušili u moru kršćanstva. Muslimanima i islamskoj zajednici bili bi odbrojeni dani. Ibnu Sinanu je mislim vrlo dobro poznata historija Islama. Ona nas uči, da su muslimani Islam smatrali svojom najvećom svetinjom i svojim najvećim idealom. Sva zemna i materijalna dobra nijesu ih mogli zavarati, da se bore za Islam i postanu žrtve u borbi za ideale svoje vjere i islamske zajednice. I samo tako svojim veličanstvenim djelima mogli su postati lučonoše kulturnog čovječanstva i biti apsolutni gospodari nekoliko stoljeća.

Na koncu moramo istaknuti da je I. Sinan svu krivnju za udaljivanje omladine od Islama pripisao našoj ilmiji. To je međutim apsolutno netačno kada se sigurno znade da su i naši mlađi ljudi na koje misli I. Sinan u članku, doprinijeli ovakvom stanju naše omladine. Naša sveta je dužnost da našim mlađim pokoljenjima i islamskoj omladini u opće razvijemo smisao za neograničenu ljubav prema svojoj vjeri i da im utkamo nedostiživa načela Islama, da u prvom redu budu dobri muslimani.

Lisanuddin.

„Narodna Uzdanica" u Tuzli

Inicijativom vrijednog povjerenika Narodne Uzdanice Adila A. Čokića, profesora gimnazije bila je konstituirajuća skupština muslimanskog kulturnog društva Narodne Uzdanice u kući Muhamedage Kunosića na 8. decembra 1935. u 8 časova na večer:

Povjerenik Abdurahman A. Čokić, profesor kao pretsjednik skupštine, otvorio je u 8 sati navečer i konstatuje: da je prisustvovalo ogroman broj članova — upisanih. Pozdravlja prisutno članstvo što su se u ovako lijepom broju odazvali, izaslanika vlasti u osobi g. Esada Hasića, a za ustupljene prostorije zahvaljuje se kako ispred sebe tako i ispred članstva Mahmutagi Kunosiću trgovcu. Potom predlaže za verifikatore dra Bahriju Kadrića advokata i Alibega Morankića, trgovca a za zapisničara Fehima Bešlagića, što skupština jednoglasno usvaja.

Prije prelaza na dnevni red t. j. izbora upravnog i nadzornog odbora Adil A. Čokić profesor, apeluje na sve skupštinare i moli ih da izaberu u odbor lica koja će raditi pa u tom smislu iznio je u kratkom prikazu historiju islama u vrijeme Abasovića konstatujući pri tom što je mogla da učini sloga muslimana u ono doba, gdje je cvjetalo, gdje su u Španiju išli na univerzitete i nemuslimani iz ostalih krajeva svijeta te ujedno prikazujući i sadašnje stanje islama, da budemo složni i da kulturna i humana društva pomažemo i akoprem je teško ekonomsko stanje najviše pogodilo nas muslimane. Biti složni znači ići naprijed, Ne smijemo biti u podvojenosti kada se radi za opće naše dobro. Trebamo svi svim silama upregnuti kako oni bogati tako i oni siromašni u sve čvršće lance zajednice se povezati. U to ime braćo otvaram ovu skupštinu i predlažem izbor upravnog i nadzornog odbora i to upravni od 11 lica i 5 zamjenika te 3 člana nadzornog odbora, što skupština usvaja i predlaže u kandidacioni odbor slijedeću gg. Abdulah M. Osmanović, priv. činovnik, Mahmutaga Kunosić trgovac. H. Hasanaga Pašić veletrgovac i ing. Nurija Pašić.

Na predlog kandidacionog odbora izabrani su upravni i nadzorni odbor.

Poslije ovoga izbora Adil A. Čokić se zahvaljuje skupštini koju zaključuje u 10 časova na večer sa napomenom, da će se konstituisati odbor na prvoj sjednici.

Tako je konstituisanje izvršeno na 11. decembra o. g. kako slijedi: Pretsjednik Adil A. Čokić, I. potpredsjednik Mahmutaga Kunosić, II. potpredsjednik Husejn Dubravi-Gjogo, I. tajnik Fehim Bešlagić, II. tajnik Husejn Zonić, blagajnici Abdulah M. Osmanović i Mujaga H. Efendić, odbornici: Salih ef. Sivčević, Osman Mahmutbegović, ing. Nurija Pašić i Muharem Horozić.

Po predlogu Mahmutage Kunosića odbor je usvojio da svaki trgovac član Narodne Uzdanice kada kupuje robu od nekoga trgovca izvan ovoga mjesta da ovaj dadne prilog za Narodnu Uzdanicu tako isto kada ovdašnji trgovac izvan sjedišta Tuzle prodaje robu, tražiće dobrovoljne priloge od ovih.

Ujedno je pao predlog da se održi zabava.

Tuzla 16. XII. 1935. Građanin.

Merhum Mahmutbeg Hrasnica

Na 15. decembra, u nedjelju između akšama i jacije utrnuo je jedan život, koji trebaše islamskoj zajednici i narodu uopće, jer bješe trajno koristan. Pustio je svoju plemenitu dušu da ode u bolji svijet, a ostavio samo djela ljudska na ovome svijetu — čestiti Mahmudbeg Hrasnica veliki župan u penziji.

Član staroga plemstva, koje vodi lozu iz doba bosanskoga kraljevstva, nije tražio neku supremaciju, nego obratno: služio je za uzor skromnosti, dobrote i čovjekoljublja.

Od 1900 godine, počeo je službom kod suda kao auskultant u Travniku. Kao sudija služio je u Fojnici i opetovno u Visokom, gdje ga se sjećaju po dobru. Nakon toga opet se našao u Travniku, gdje je 1922. pošao u penziju i otvorio advokatsku kancelariju. I danas se priča, kako bi njegova mušterija, mjesto da plati troškove, dobio još hašluk za put, a spis završen kao — plaćen

Kao advokat izabran je na listi J. M. O. za visočkog poslanika. U vladi g. Davidovića postao je velikim županom u Bihaću, a ubrzo poslije pada ove vlade i on penzionisat i nastanio se u Travniku, koji mu bješe toliko drag.

Rijedak je primjer čovjeka, kakav bijaše naš Mahmutbeg, rijedak, jer je on doživio šestdeset i četvrtu godinu i sklapajući svoje oči za uvijek mogao se zakleti da nije kroz svoj život nikom svijesno na žao učinio.

Sa svojom vjernom družicom odgojio je dvojicu sinova i tri kćerke.

Dženaza, od nepregledne povorke, mjerilo je rahmetlijinih simpatija u narodu.

U zadnjim časovima i pri dženazi bila su prisutna njegova braća gg. Abbduselambeg načelnik ministarstva u penziji i Dr. Halidbeg senator i ministar u penziji sa sinom ing. Fahrudinbegom.

Neka je Božji rahmet plemenitoj duši čestitog Mahmudbega, a porodici neka dragi Bog dadne što više sabura. S.

NEUMJESTAN PREDLOG JEDNOG SR. V. M. POVJERENSTVA.

Početkom ove šk. godine dodijeljen sam na službu u jedno malo veće aresko mjesto. Kako sam došao u novu sredinu, zanimalo me je mnogo čega, a ponajviše islamska obrazovanost. Odmah sam vidio da je potrebno u tom smislu malo više raditi, pa sam tražio načina odakle da pođem.

Dotični grad ima svoju građansku i večernju školu, ali ni na jednoj nema vjeroučitelja islamske vjeronauke — iako tu ima oko trideset odraslih učenika muslimana.

Po odobrenju ministarstva pravde da mogu u vankancelarijskom vremenu predavati vjeronauku na pomenutim školama, zamolio sam putem sreskog vakufsko-mearifskog povjerenstva nadležne vjerske vlasti da budem postavljen honorarnim vjeroučiteljem istih škola. Kad je povjerenstvo pribavilo predlog škola da je potrebno ovo postavljanje, iznijeo je molbu na svoju redovnu sjednicu, u kojoj su se gospoda članovi saglasili da se ova molba ne može predložiti nadležnim vlastima iz slijedećih razloga:

1. što je molitelj dobro situiran, 2. što oni imaju svojih i sposobnijih ljudi i 3. što do sad na ovim školama nije postavljen vjeroučitelj, pa se za to ni danas ne osjeća potreba.

Po završetku svega tog, slučajno sam premješten iz dotičnog mjesta, pa sam morao odustati od svoje »neumjesne« molbe, a vjeronauka je sigurno produžila svoje ranije spavanje.

Ovo je zaista rijedak slučaj da jedno sr. v. m. povjerenstvo daje ovako neumjesne predloge, kad mi znademo da kroz povjerenstva prolaze naši važni poslovi.

Gospoda članovi kad su našli da sam kao svršeni Nuvablija nesposoban za vjeroučitelja, zašto kroz dugi niz godina sa takvom pronicavošću nisu našli za potrebno, da postave bar jednog tog »svog sposobnog« čovjeka vjeroučiteljem ovih škola, nego su dozvolili da lijep broj učenika ne ponesu iz škole ni osnovnih pojmova o uzvišenom Islamu. Kad znamo za ovakve slučajeve, nemamo prava da na svakom koraku napadamo našu omladinu, čijim smo neumjesnim kretanjima više puta sami krivi.

Ovoliko samo za hator istine, a inače mi nije drago iznositi naše sramote.

X.

BORAVAK GLASOVITOG EGIPATSKOG KARIJE U TREBINJU.

U Trebinju je boravio glasoviti karija iz Egipta Muhamed Besjuni El-Hadžadž. On putuje po Herceg-Bosni i u svima mjestima nailazi na oduševljen i srdačan prijem. Muslimani našega grada prema odličnom gostu su iskazali sve svoje bratske islamske simpatije i osjećaje. Za vrijeme svoga boravka Muhamed Besjuni je bio gost kod Hadži Husage Šahavice, Ahmedage Cvijetića, Ademage Ćerimagića i Arifage Begovića. Pomenuta braća učinila su sve moguće da u svojim kućama što bolje dočekaju brata iz Egipta. Muhamed Besjuni svojim divnim učenjem i savršenim poznavanjem Kurana izazvao je udivljenje kod svih slušaoca. Za vrijeme njegova učenja u Osman pašinoj džamiji svijet je grnuo u džamiju kao nigda prije i sa strahopoštovanjem slušali divno učenje Kurana koji oplemenjuje dušu i srce čovjekovo. Na 3. XII. iza teravije namaza Besjuni je učio mevlud na arapskom jeziku. Učenje mevluda, koje je trajalo 2 i po sata zadivilo je prisutne. Učenje mevluda pomoću mikrofona prenosilo se u Carevu džamiju gdje su klanjale ženske. U petak iza džume namaza pred ogromnim brojem džematlija u Osmanpašinoj džamiji Muhamed Besjuni je održao jedno vjersko predavanje na arapskom jeziku, koje je na naš jezik prevodio đak Gazine medrese Mustafa Busuladžić. Poslije predavanja na arapskom jeziku govorio je Busuladžić o Islamu i zahvalio se g. Muhamedu Besjuni na njegovu predavanju i posjeti. Noseći najbolje utiske iz naše sredine Besjuni je napustio Trebinje i otputovao za Mostar.

N. F.

SMRT ĐAKOVIČKOG MUFTIJE.

U Đakovici, 30. prošlog mjeseca, trećeg dana Ramazana u 7 sati po podne preselio se na ahiret Hafiz Ibrahim ef. Palaska, muftija u penziji, koji svoju plemenitu dušu ispusti u svojoj 61. godini života, ostavivši za sobom desetoro djece među kojima jednog činovnika i jednog studenta prava.

Merhum se u svome životu istakao nevjerovatnim pamćenjem te je u svojoj devetoj godini postao hafizi kur'an, gdje je kao dijete za nepunih 6 sati bez prekida i grešaka izučio napamet cijeli Kur'an pred stručnom komisijom.

Po završetku medrese, u istoj je predavao teološke nauke, ali ubrzo bi postavljen za sekretara šeriatskog suda u Đakovici 1910. godine. Poslije dvije godine unapređen je za muftiju na kojoj je službi ostao sve do 1930. godine kada je penzionisan.

Za vrijeme svog službovanja bio je marljiv i revnosan, što kao dokaz služe njegova odlikovanja: zlatan Danilov Krst, kraljevine Crne Gore i Jugoslavenska Kruna današnje Kraljevine. Merhum je poslije penzionisanja držao vazi-nasihat po raznim džamijama.

Da je bio voljen od naroda, za dokaz nam služi njegova dženaza kakvu Đakovica nije do sada doživjela, jer je sprovodu prisustvovalo oko 2000 građana svih staleža i vjeroispovijesti. Merhum je važio kao odličan teolog i poznavalac šeriatskog prava u ovim krajevima. Čovjek od karaktera, čovjek na koga niko nije mogao uticati, uvijek je rado svakome u susret izašao, te je postao popularan i bio zadovoljan od svakoga ne samo u Đakovici nego i van nje.

Njegovom smrću ne samo da je njegova porodica izgubila odličnog oca, već je i Đakovica lišena najboljeg čovjeka i vjerskog poglavice.

Rahmetul-lahi alejhi rahmeten vasijetan.

VIJESTI IZ KONJICA:

Šejh M. Bisjuni u Konjicu.

Na dan 13. XII. popodnevnim vozom došao je iz Hercegovine u naš grad gosp. Šejh Muhamed Besjuni jedan ugledni kurra iz Kaira. Iza ikindije učio je mukabelu, a uveče je klanjao Teravih namaz. Iza klanjanja proučio je Mevludi šerif na arapskom jeziku u Junuz Čauš džamiji, koja je bila dupkom puna pa i sami harem džamije. Među uglednijim građanima su zapaženi S. Čampara sreski načelnik Ali ef. Kadić nar. posl., Dr. I. Popovac sr. ljekar i mnogi drugi.

Poslije toga posjetio je prostorije »Jug. Kluba«, gdje je održao vazi nasihat n arapskom jeziku koji je prevodio Sulejman ef. Sokolović i Mehmed Ali ef. Hadžić. G. Bisjuni stakao je, da se Islam više poštuje kod nas nego u Kairu. Kao gost bio je kod Muhameda Hadžića. Sutradan nastavio je put za Rogaticu. Refik.

Spomenik Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I.

Mjesni odbor za podizanje spomenika Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja postavio je poprsje na sredini kamenog mosta, koji je sagradio Ahmed paša Sokolović god. 1675. Poprsje je izrađeno od mjedi a radio ga je vajar Meštrović. Postavljanje je izvršeno 1. decembra a svečano otkrivanje bilo 17. decembra na rođendan Kralja Aleksandra.

Šta je sa godišnjom skupštinom pokopnog društva »Dobrotvora«?

Godišnja skupština pokopnog društva »Dobrotvor« bila je zakazana za 24. novembra. Pošto su odbornici bili otsutni iz Konjica to se nije održala. Iako je proteklo opet skoro 15 dana skupština se ne obdržava i ne saziva. Bilo bi u interesu svih nas da se ista sazove što prije. *Refik.*

SAZIV BANSKOG VIJEĆA VRBASKE BANOVINE.

Za 21. o. mj. sazvao je ban vrbaske banovine bansko vijeće, na kojem će se pretresati budžet za 1936.—37. godinu i razna druga pitanja.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA
Ramazan 1354. (1935.)

Broj dana	Dan	December	Sunce izlaz s	m	Podne s	m	Ićindija s	m	Sunce zalazi s	m	Jacija s	m	Imsak s	m
23	Pet.	20	7	2[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6	3	5	23
24	Sub.	21		21		58		8		20		4		24
25	Nedj.	22		22		58		8		20		4		25
26	Pon.	23		22		59		9		21		5		25
27	Utor.	24		23		59		10		21		5		26
28	Srij.	25		23	12	00		11		22		6		26
29	Čet.	26		24		0		[illegible]		22		6		27

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj 12., godina I., dne. 20. decembra 1935.

NAŠI MERHUMI.

Na 9. o. mj. preselio je na ahiret Asim Softić, a na 14. decembra Hašeme han. Halović.

Rahmetullah alejhim.

PENZIONISANJE ŠERIATSKIH SUDIJA.

Ukazom Kr. Namjesnika penzionisani su: Muhamed Mušić, šeriatski sudija sreskog suda u Ljubuškom i Osman Mehmedbašić, šeriatski sudija sreskog suda u Tuzli.

PREMJEŠTAJ ŠERIATSKIH SUDIJA.

Ukazom Kr. Namjesnika premješteni su: Alija Beganović šeriatski sudija sreskog suda iz Priboja sreskom šeriatskom sudu u Cazin, i Ćamil Kamarić, šeriatski sudija sreskog suda iz Cazina za sreskog šeriatskog sudiju u Zagreb.

PREMJEŠTEN.

Riješenjem bana Drinske banovine premješten je Mehmedalija Safet Kapetanović, upravno kancelarijski činovnik od sreskog načelstvau Guči, sreskom načelstvu u Brčko.

POSTAVLJEN.

Riješenjem bana Drinske banovine postavljen je Ibrahim Mušanović za upravno kancelarijskog činovnika X. pol. grupe sreskom načelstvu u Čajniču, bivši zvaničnik istoga načelstva.

PREMJEŠTEN.

Riješenjem ministra finansija premješten je Mehmed Kahvedžić poreznik poreske Uprave u Travniku poreskoj upravi u Žepče.

MOLBE, TUŽBE

i ostali podnesci po zakonu o beglučkim zemljama su oprošteni od takse.

Tužbe koje su podnešene Upravnim sudovima a koja se odnose na beglučke zemlje oproštene su od svake takse kao i svi podnesci koje se podnose bilo kojim vlastima. Ovo tumačenje je izdano iz kancelarije Odjeljenja ministra finansija pod brojem 72929—III od 5. novembra 1935. godine.

KNJIŽEVNA OBJAVA.

U pomanjkanju lijepe knjige za našu islamsku mladež, ovih sam dana štampao knjigu Iz života Muhamed a. s. »Uzgojne crtice«.

Knjiga je obrađena na taj način, da je prva svoje vrste u nas, u kojoj je prikazan život i rad našega Devletlije a. s. u živim primjerima (momentima iz života), koji će samo vrlo uzgojno utjecati na čitaoce. Naša će mladež kao i odrasli uopće u njoj naći sebi najljepši uzor.

Naročito je knjiga zgodna kao lijep bajramski dar.

Cijena je knjizi 5.— dinara. — Knjiga je ukrašena lijepim slikama iz islamskog svijeta.

Narudžbe prima: Islamska dionička štamparija, Knjižara H. Ahmeda Kujundžića, Bravadžiluk br. 6 i ja, Prijepoljčeva ul. br. 8 u Sarajevu. Hamdija Mulić, učitelj.

Akcija naših privrednika za „Merhamet"

Kao što je to i u prošlim brojevima našega lista bilo govora, Merhamet je pokrenuo jednu akciju potpomognutu od naših privrednika za sakupljanje priloga od raznih firmi kako u Sarajevu tako i izvan Sarajeva. U tu svrhu Merhamet je uputio apel preporučen od mnogih naših privrednika na poznate firme, poslovne veze naših privrednika da i one doprinesu svoj obol za našu sirotinju a naročito za siromašnu djecu. Ova akcija već sada pokazuju lijepih rezultata. Kako smo izvješteni iz Merhameta već nekoliko dana stižu znatni prilozi od firmi izvan Sarajeva kako u gotovu, tako i u naravi. Ovih dana naši vrijedni privrednici u zajednici sa predstavnicima Merhameta iz Upravnoga odbora obići će firme i u Sarajevu za sakupljanje priloga za Merhamet, pa će i sa ove strane društvu doći lijepih prihoda.

Naši privrednici znaće cijeniti svoje poslovne veze. koje su se odazvale ovoj akciji, pa ćemo u jednom od idućih brojeva iznijeti imena firmi koje su svoje priloge poslali Merhametu.

Pododbor društva Merhamet za VII kvart proučiće mevlud u subotu dne 21. decembra iza teravije namaza na Brdu u džamiji, te se pozivaju svi prijatelji društva Merhamet da ovaj mevlud u što većem broju posjete. — Odbor.

MEVLUD I SKUPŠTINA ŽENSKOG ODBORA »MERHAMETA«

U nedjelju 16. o. mj. u novom Gazi Husrevbegovom mektebu proučen je godišnji mevlud ženskog odbora društva Merhamet. Posjeta na ovom mevludu bila je rekordna. Dvije velike sale i nuzprostorije bile su dupkom pune. Mevlud su učili probrani hafizi na čelu sa g. hatibom Sabrihafizovićem te je učenje popraćeno sa velikom pažnjom i na prisutne je ostavilo duboki utisak.

Poslije proučenog mevluda, predsjednica ženskog odbora Fatima h. Hadžikadić otvorila je godišnju skupštinu šenskog odbora. Tajnica gđica Dževahira Kadrić pročitala je opširan i iscrpan tajnički izvještaj iz koga se vidi da je ženski odbor i ove godine razvio živu i uspješnu akciju u radu za »Merhamet«. Blagajnički izvještaj je podnijela blagajnica Halida h. Bakarević, pa nam je ugodna dužnost istaknuti, da je ovaj odbor ove godine polučio čistog prihoda preko 26.000.— dinara, što od članarine a što od raznih priredbi. Članarine su skoro 100 posto naplaćene.

Oba izvještaja primljena su sa velikim odobravanjem.

Iza toga prešlo se je na izbor novoga odbora, o kojem ćemo u slijedećem broju javiti.

PREMJEŠTENI.

U ime Nj. V. Kralja Kr. Namjesnici premjestili su: Dr. Ibrahima Ibrahimpašića, pristava sreskog suda u Doboju za sudiju VII. pol. grupe sreskom sudu u Sanski Most.

Istim ukazom premješten je Islam Lukačević pristav VIII pol. gr. sreskom sudu u Maglaju, za sudiju VII. grupe sreskom sudu u Prnjavor.

DEŽURNE APOTEKE.

U nedjelju 20. o. mj. imaju dežurstvo ove apoteke:

Kalember i Pleyel.

BRČKO

RAMAZANSKA POMOĆ MJESNOJ SIROTINJI.

Kulturno i potporno društvo »Islahijet« sjetilo se je i ove godine prilikom Ramazani-Šerifa ovdašnje muslimanske sirotinje.

Podijeljena je pomoć u naturi (u živežnim namirnincama, kao brašno, pirinač, meso i t. d.)) na 50 najsiromašnjih familija.

Isto društvo namjerava i prilikom Bajrama ukazati pomoć u živežnim namirnicama siromašnim famílijama — što je za svaku pohvalu.

Osim pomoći u živežnim namirnicama društvo »Islahijet« će pomoći mjesnoj sirotinji i u odjeći. Trgovina Mehage Kučukalića iz Sarajeva darovala je veću količinu raznih vrsti odjeće, da se podijeli preko društva ovdašnjoj sirotinji — na čemu Odbor iskazuje navedenoj trgovini i ovim putem svoju zahvalnost.

RAMAZANSKA PREDAVANJA.

Kao svake tako i ove godine Uprava kulturnog i potpornog društva »Islahijet« u Brčkom organizirala je veći broj ramazanskih predavanja, koja se održavaju u društvenoj sali.

Dosad su održala predavanja slijedeća gospoda sa ovim temama:

Dr. Abdulah Bukvica: »Da li je Islam nemoderan?«

Dr. Seid Buljina: »Zajednica«.

Hafiz Husein Hasanefendić- »Muslimani u prošlosti i sadašnjosti«.

Hafiz Salih Suljić: »Propisi Islama«.

Još su zakazali predavanja gg.:

Arif Dervišević: »Uloga omladine u stvaranju i izgradnji zajednice.

Ing. Šerif Bubić: »Istok na pragu evropske civilizacije«.

Dr. Seid Buljina: »Iz naše prošlosti«.

Ing. Šerif Babić: »Glavne smjernice za proizvodnju voća kod nas«.

Ova predavanja su vrlo dobro posjećena.

POSTAVLJEN.

Ministar pravde postavio je Asima Omerbašića, zemljišno knjižnog pripravnika sreskog suda u Bos. Šamcu za voditelja zemljišne knjige X. položajne grupe. Čestitamo.

Pododbor muslimanskog dobrotvornog društva »Merhamet« na Gorici priređuje u subotu 21. decembra svoje drugo ramazansko sijelo u kafani kod Derviša. Pozivaju se članovi i prijatelji »Merhameta« da prisustvuju ovom sijelu.

POSLJEDICE SANKCIJA.

U svim našim gospodarskim, a osobito u izvozničkim krugovima teško se osjećaju posljedice sankcija protiv Italije. Najteže je pogođena drvarska industrija i trgovina. Velik dio poduzeća obustavio je svako poslovanje i počeo otpuštati radnike. Izgledi za preorijentaciju na druga tržišta su u današnjim prilikama minimalni, o čemu svjedoče i pesimističke vijesti iz Pariza i Londona. Osobito se bosanska industrija drveta nalazi u velikim poteškoćama, jer je izvoz potpuno zapeo, a nova tržišta još nisu ni izdaleka osigurana. I u krugovima poljodjelaca se osjećaju posljedice sankcija, jer je obustavljen izvoz blaga, pa su cijene na domaćim tržištima počele naglo padati.

Za naše žene

HAZRETI AIŠA.

(Nastavak.)

Njezino djetinjstvo.

Sposobnost i značaj velikih ljudi se ukazuje još u djetinjstvu. U svakoj njihovoj kretnji se vidi neko naročito stanje. Kod ovakove djece na vanjštini njihovoj vidite neke naročite tragove innteligencije koja odaje da će to biti dijete velike budućnosti. Hazreti Aiša je još u svom djetinjstvu pokazivala da je čeka velika i sjajna budućnost, na njezinom licu se to čitalo i vidjelo. Hazreti Ajiša je u djetinjstvu volila igru. Vrijeme je provodila u igri i u svojoj kući je iskupljala djevojčice sa kojima se zabavljala. Ali u toj njezinoj igri se pokazivalo njezino veliko vaspitanje i odgoj, ona je kao dijete bila prožeta velikom ljubavlju prema vjeri i svemu što je dobro i lijepo. Taj odgoj je primala od svoga oca prvog i najvećeg druga Božjeg Poslanika.

Božji Poslanik je često Hazreti Aišu zaticao u igri. Aiša čim bi ugledala Božijeg Poslanika odmah bi sa ostalom djecom pobjegla. Ali Božji Poslanik je volio gledati, kako se djeca igraju, pa bi ih pozvao da izađu i da se nastave igrati. Aiša se kao dijete najrađe igrala takozvanog suravinjaka »sakrivača« i još nekih drugih dječijih igara. Ebu,Davud u svom djelu »Sunen« u poglavlju »O uzgoju« ovo opširno prikazuje.

Jednoga dana Božji Poslanik je došao kad se ona sa svojim drugaricama igrala igre zvane »mravinjak«. Među igračima je bio postavljen i jedan konj sa krilima. Hazreti Muhammed zapita Aišu: »Zar konj može imati krila?« našto mu ona smjesta odgovori: »Zašto nemože imati. Zar nisu Sulejmanovi konji bili krilati.« Alejhisselam je bio zadovoljan sa ovim odgovorom i nasmiješio se. Ovaj odgovor pokazuje njenu bistrinu, veliku snagu pamćenja kao i brzu dosjetljivost.

(Nastavit će se.)

Iz našeg političkog života

Veliki govor ministra Gjure Jankovića.

U Mladenovcu održao je zbor JRZ na kojem je govorio ministar Janković, koji je istakao važnost demokracije, kao najboljeg sistema koji odgovara našem narodu. Demokracija je baza naše političke akcije, a prvi uslov za uspjeh demokracije je sloboda. Dalje govori o donošenju zakona o zborovima i štampi, dok su i sadašnji liberalno tumačeni. Govori o potrebi stvaranja partija, ali da to dolazi od naroda. Te paratije imaju da služe vječito interesima naroda i države. Potrebne su velike i jake političke partije radi važnih problema, koji imaju da se riješe. Radi toga je i stvorena JRZ. Ova stranke želi da ima takmaca, želi da vidi udruženu opoziciju koju pretstavljaju ovdje poštovani g. Ljubo Davidović, g. Jovan Jovanović i g. Ljubo Jovanović, a u zapadnom dijelu naše otadžbine g. dr. Maček.

Udružena opozicija stvorena je za vrijeme prošlih izbora sa jednim ciljem da se bori protiv nenarodnog režima. Stvorena je kao tehnička politička grupa koja nema trajan politički karakter. I danas kada je taj nenarodni režim srušen, kada je došla vlada koja hoće da učvrsti jedan narodni i demokratski režim, onda ja ne vidim razloga zašto da cijepamo naše nacionalne snage. Jer borci, za demokraciju imaju da budu u jednom taboru, a borci protiv demokracije u drugom taboru. Ali braćo, možda ima nešto drugo što nas dijeli? Ako je to što nas dijeli pitanje državnog uređenja, onda je dužnost nas političkih ljudi da ovako iziđemo otvoreno pred vas i da kažemo kako gledamo na uređenje države.

Naše gledište je jasno u pogledu u programu qugoslavenske radikalne zajednice. Naše je gledište da se državnog uređenja. Mi smo ga istakli žavni i narodni život ima urediti tako kako će najbolje odgovarati interesima narodnim, a to je urediti lokalne samouprave i na njih prenijeti svu onu vlast koja je narodu najpotrebnija, a ono što čini suštinu državnog života, što čini snagu, jačinu naše države, to ima da bude usredsređeno u jednim rukama. To je naše gledište.

Ako se udružena opozicija sa tim našim gledištem ne slaže, onda ima to jasno narodu da kaže. Naš zadatak braćo nije da narod razjedinnjujemo. Bez obzira, ko kakvoj političkoj grupi pripada, mi smo dužni da svi upotrijebimo svoje snage na dobro naroda i države (Uzvici Tako je!) Mi nećemo da zavađamo narod. To nije zadaća naše politike. Jugoslavija je naša zajednička kuća. Jedan od naših zadataka baš i jeste taj da se pozove cio narod da i Srbi, i Hrvati, i Slovenci koji čine veliko stablo jugoslavenskog naroda dođu i zajednički uređuju našu zajedničku narodnu kuću a ta naša zajednička kuća jeste naša velaki lijepa jugoslavenska otadžbina (Uzvici: Živio Janković!) Mi hoćema da svi građani budu pred zakonom jednaki, hoćemo da uvedemo punu ravnopravnost, hoćemo da smo svi zajedno na zajedničkoj našoj njivi, da je zajedno oremo, da je zajednički posijemo, jer samo tako ćemo usjeve zasijati na vrijeme.

Na kraju se osvrće na ekonomske probleme i kaže da su prilike teške i da nam ove godine ni prirvda nije bila sklona. Ali pored svega toga nađeni su krediti za ishranu pasivnih krajeva. Provodi se štednja, smanjeni su neposredni porezi, čini se sve da prilike postanu snošljivije i bolje.

Skrižaljku u prošlom broju našega lista pravilno je riješio Sarić Midhad, uč. I. razr. Trgovačke škole i kao nagradu kroz dva mjeseca dobiva besplatno »Islamski Glas«.

Sa riječi na djelo

sa površine u suštinu.

Snijeg je pao, zima je nastupila, mnogi su radovi obustavljeni. Na pomolu je bijeda sa punim užasom svojim. Pored tolikih iznemoglih staraca, nejake siročadi i siromašnih majki, i čitave kolone nezaposlenih radnika krstare ulicama i vape za zimsku pomoć. Tko će ublažiti muke tih oronulih staraca, tko će utješiti toliku nezbrinutu djecu, tko će obrisati suze tolikim očajnim majkama, tko će opskrbiti tolike besposlene radnike, tko će priteći u pomoć tim širokim masama bijednih i nevoljnih?... Filozofska mudrovanja, novinarsko rezonovanje, mladenačko idealisanje, pjesnička maštanja tu ne pomažu. Naklapanja i jalova obećanja političara još manje. Na momenat sve to treba da prestane. Svi ovi sa punim duhom svojim neka se unesu u ovu nevolju, koja sviju tišti, u ovu bijedu koja sve pustoši i neka tome potraže hitnog lijeka i stvarne pomoći. Znam, da to nije prijatno. Nad groznim prizorima koji se tada stvaraju zebu srca, ledi se krv, zastaje dah, koče se pogledi naši.

Socijalna skrb naše gradske općine u vidu javnih kuhinja, sitnih prigodnih potpora, besplatnog liječenja i sahranjivanja zavičajne gradske sirotinje, dijelenja drva i loženja Grdićuša kao je neznatna da se gubi kao kap vode na usijanom saču. Pomoć Javne Berze rada nezaposlenim radnicima stiče se teško i traje svega 6 nedjelja.

U današnje vrijeme kada su radničke nadnice tako mizerne, takvu pomoć nije dovoljna ni za živiti ni za umrijeti.

Humana akcija pojedinih privatnih društava organičena je u glavnom na odjevanje i obuvanje siromašne školske djece.

Ostaje nam dakle jedino privatna inicijativa koju treba proširiti svuda na svaku kuću i svakog pojedinca, koji nešto privređuje, ako se misli suzbiti bjeda koja zauzima sve šire razmjere, i sačuvati narod od društvenog rasula, koji mu prijeti.

*

Promatrajući slikovite prizore ramazana misao mi pada na sam Islam. Na prvom mjestu sjetih se na skladan niz i visoku socijalnu svrhu onih poredanih pet osnovnih dužnosti koje moraju najstrožije vršiti svi muslimani. 1) da poste; 2) u znak poštovanja da se pred Bogom klanjaju; 3) da jedanput u životu, oni kojima je to moguće, posjete ono zborno mjesto svih muslimana odakle je ponikao Islam; 4) da svake godine čiste svoj imetak isplaćujući sirotinji dužne kamate u obliku zećata i fitre na ono što su od nje zakinuli ranije, jer ljudi se obogaćuju na dopušten način, a ono što je dopušteno ne mora biti i pošteno; 5) da očituju i javno ispovijedaju svoju vjeru u jednog jedinog Boga i Muhameda kao Njegovog roba t. j. kao i svakog drugog čovjeka koji u svome privatnom životu može da greši zbog čega ni Muhamedu ne pripada svetost i prikosnovenost — a tek po tome da vjeruje Muhamedu kao Božijem Poslaniku, koji u svojoj zvaničnoj misiji ne smije da greši.

Moja misao najviše se zadržava na ovoj potonjoj poslovnoj dužnosti muslimana.

Po svojoj prirodi ovo spada u dogme ali je uvršteno u poslovne dužnosti po tome što se mora javno ispovjedati što dakle ne dolazi u obzir kod drugih dogmi. Po Islamu razlika Muhameda kao takvog od drugih Božijih poslanika monoteističkih vjera samo je u tome što ga je zapala čast da među njima bude najposlednji i kao takav da objavi najsavršeniju Božiju vjeru kojom se mogu poslužiti sva kasnija pokoljenja čovječan. po cijelom svijetu. Kada je tako, kako je onda moglo doći do toga, da sljedbenici Islama pripisuju Muhamedu ono, što on sam sebi poriče i što mu i Bog osporava, te da biografiju njegova privatnog života, rada i govora proglase drugim mjerodavnim izvorom islamske vjere? Prema osnovnim principima Islama jamačno je da je to došlo od pretpostavke da je Muhamed a. s. najkompetentniji, da tumači božji zakonik Kuran. Tako bi i bilo, kada bi Muhamed a. s. bio i autor Kurana, ali tu je u opreci sa osnovnom islamskom dogmom koja tu poriće Muhamedu a. s. Ako je Kuran Božija knjiga kako to i vjeruju muslimani, onda bi morali priznati pravo svakom i današnjem mudrom i pametnom i učenom čovjeku da tumači Kuran, koji je objavljen Muhamedu kao nepismenom i neškolovanom čovjeku. Nepismenost i neškolovanost i jest najviše mudžize (čudo) Muhamedovo koje i Kuranu daje Božije porijeklo. Mišljenja sam da je za današnje stanje Islama i muslimana najviše skrivila ona ranija ulema, mudžtehidi čija je pogrešna nauka službeno usvojena. Ova je krivo shvatila značaj i ulogu Muhameda a. s., komplikovala jednostavnu i prirodnu muslimansku vjeru, i opteretila kasniji Muhamedov ummet sa suvišnim teretom zbog kojeg pada i propada.

Ni prve četiri dužnosti muslimana nisu prošle zavidnije od one potonje. I kod njih promašena je ona prava socijalna svrha, izigrana suština i ostavljena samo ona simbolična forma i vanjština. Mudra i svrsishodna islamska poslovanja pretvorena su u mehanička djelovanja u koje se ne unosi duša i srce, um i razum.

Ramazanskim postom prema zekatu i fitri koje iza njega slijede, muslimani su zaduženi za to da iskuse glad i nevolju bijednih, da se sjete i isplate svoj dug zekat da se smiluju i udjele im ono što sa postom uštede od sebe. A što mi uz ramazan sa svojim postom možemo uštediti i sirotinji podijeliti? Toga mubareč mjeseca naši se troškovi na lične izdatke podvostruče tako da mnogi izostavci pri sebi i onaj sirotinjski hak dužni zečat. Mi kao da se svojim ramazanskim postom dnevno gladujemo zato da bi dobili bolji apetit za one delikatesne specijalitete koje prigotovljamo za iftar. Naš je mjesec ramazan medom i maslom pomazan pa ga i djeca slave kao rijetku radost. Kada je ramazan takva radost, šta bi tek imao da znači bajram?

Jasno je dakle da je s takvim ramazanom promašena prava svrha posta kao i sa kurbanima čijom žrtvom postaju oni koji ih kolju više iz đusteriša nego radi sevapa i dijelimo najviše onima, koji i sami kolju pa i nama pošalju pa tako sirotinji zapadaju kosti i otpatci.

Kada je tako stalo sa ramazanskim, onda bi trebalo zavesti jedan drugi post pa makar taj bio građanski i laički, koji bi trebao nadoknaditi i postići ono, što je ramazanski izgubio i promašio. Mislim na onaj post kojeg je treći Rajh zaveo u čitavoj Njemačkoj i kojega strogo pridržavaju svi svijesni građani. Tamo svi poste, odnosno prehranjuju se jeftinom posnom hranom po jedan dan u sedmici u korist zimske pomoći bijednih i nezaposlenih kakvih ima na milione. Akciju i organizaciju za takav post nije teško sprovesti. Dovoljno bi bilo obrazovati odbore po mahalama, koji bi vodili brigu oko svih kuća, koje bi se pridružile ovoj akciji i zavele režim posta, te po njima uštеđenom hranom podmirivali u prvom redu sirotinju dotične mahale a eventualni višak stavljali na raspolaganje drugim pasivnim mahalama preko jednog općinskog odbora. Kako se vidi takva organizacija proširena po svim mahalama, držim da bi se sa samim uštеđenim mrsom preko zime mogla ishraniti cijelo siromašno i nezaposleno građanstvo. Toga posnog dana pored mrsne hrane trebalo bi se odreći duvana i alkohola čega se u našem gradu potroši na milione dinara mjesečno, pretvori u dim i mamurluk na štetu zdravlja svih građana. Uštedom koja bi se postigla takvih posnih i trezvenih dana, moglo bi se obeznbijediti gradska sirotinja ne samo preko zime nego i preko cijele godine. Općinama i humanim društvima tada ne bi preostalo drugo nego da se pobrinu za ogrijev, odjeću, obuću i školski pribor nezbrinute djece, koja će zamijeniti sadanju generaciju.

Materijalni i moralni efekat koji bi se postigao sa takvim posnim i trezvenim danima, bio bi ogroman i od neprocjenjive koristi za sviju, i one koji primaju i one koji daju. To bi povoljno utjecalo i na naš karakter. Ojačalo bi našu volju i energiju; budilo misao solidarnosti i uzajamne pomoći u zajednici; podučilo nas štednji, ponukalo mnoge da se posve odreknu duvana i alkohola; suzbijalo bi krađu, prostituciju i prosjačenje i mnoga druga društvena zla, koja se javljaju kao neminovna posljedica bijede i neimaštine i koja najviše sramote nas muslimane.

Šteta koja bi time bila nanešena državnom monopolu i birtašima tako je neznatna da i ne dolazi u obzir pokraj tolike koristi koju dobiva cijeli narod a preko njega i država. No i ta šteta mogla bi se otkloniti sa pojačanim izvozom tih artikala i povećanjem tečevine birtašima čiji obrt najbolje cvate.

Eto takvim mislima mene je nadahnuo ramazan pa ih iznosim pred čitaoce »Islamskog Glasa« a preko njih na našu širu javnost a naročito na pažnje vrijednog načelnika naše gradske općine koja je najpozvanija da ovu ideju prihvati i u djelo privede bez obzira na onog koji je iznosi. Neka to bude moja ramazanska poslanica i ako nije vrijedna koliko ona našeg vrhovnog vjerskog starješinstva.

Sarajevo, 15. ramazana 1935.

E. Bulbulović.

Ur. — Donosimo ovaj članak, koji je oštra i opravdana kritika našeg vjerskog života, koji smo mi u dobroj mjeri izobličili i ako se sa nekim izlaganjima potpuno i ne slažemo. Ideje iznešene u članku su zdrave i trebalo bi ih prihvatiti, jer su i ostvarive. Društvo i zajednica ne smije ni pred kakvim žrtvama zastati da ovoj teškoj bijedi, koja nas pritište danas, učini konačno kraj.

Ramazan u Avtovcu

Agilni i marljivi imam-matičar u Avtovcu Abdullah ef. Kurspahić prigodom ovoga ramazani-šerifa održaje u džamiji vazove, koji su vrlo dobro posjećeni. Ponedeljkom i četvrtkom drži vazove za žene a petkom i nedeljom za muškarce. Predavanja su lijepa i poučna te ostavljaju najbolji utisak na slušaoce. Muslimani iz Avtovca su zahvalni svome marljivom i valjanom imamu koji živom riječi budi islamsku svijest i razvija ljubav prema vjeri kao najvećem dobru čovjekovom, koje mu donosi sreću i spas. Imam u svojim vazovima upućuje u sve stvari koje su od koristi i potrebe nama muslimanima, pa sa svojim vazu-nasihatima svakog slušaoca oduševljava. Muslimani iz Avtovca su zahvalni svom imamu koji im u svakoj prilici pomaže i poučava ih kako će što bolje kao muslimani ispuniti svoje islamske dužnosti.

Predlog trgovačkog zakona

Primljen u odboru u načelu.

Odbor za proučavanje predloga trgovačkog zakonika, pod predsjedništvom g. dr. Branka Nikolića, održao je 13. o. mj. prije podne sjednicu, na kojoj je uzeo u načelan pretres ovaj zakonski predlog. Sjednici su pored ministra pravde g. dr. Miškulina, prisustvovali i g. g. vladin povjerenik dr. Milan Škerl profesor Univerziteta u Ljubljani i dr. Bošković, načelnik Ministarstva trgovine i industrije.

Ministar g. dr. Miškulin u svome ekspozeu podvukao je dva momenta u vezi s ovim predlogom zakona. Naglasio je da je ovo jedan stručan zakon, čije donošenje iziskuju potrebe privrednog života, i da ovo nije politički zakon, pa se nada da će u radu učestvovati svi članovi.

Poslije riječi g. dr. Miškulina govorili su gg. Đorđe Marković i dr. Dragan Kraljević, pa je zakonski predlog u načelu izglasan sa 13 protiv 5 glasova.

IZJAVA IMAMA IZ BOS. ŠAMCA

Na dopis gospodina Hakije Raljevića u broju 11. uvaženog »Islamskog Glasa« izjavljujem, da gospodin dopisnik nema nikakva razumijevanja u stvarima o kojima je pisao, i da je iznio hotimično ili ne i krupne neistine.

Nije istina da sam ikada uskratio dozvolu muallimu gosp. Suljiću da održi vaz kadgod me je zato upitao. Temu mojih vazova nije pozvan gosp. dopisnik da određuje, jer kao dvadeset i sedam godišnji imam u istome mjestu svakako ću bolje znati što je mojim džematlijama više potrebno, nego gospodin dopisnik koji je pred godinu dana došao u Šamac. Da je i gospodin dopisnik slušao moj dotični vaz, znao bi ko je odredio Ramazanski post, a ne bi na nekidanjoj skupštini javno ustvrdio da je Pejgamber uspostavio ramazanski post. Kada bi mjesto neumjesne kritike slušao, što ja na svojim vazovima preporučam, ne bi činio preko Ramazana danomice i onih grijeha, kojih se uz ramazanske mubarek dane svako prolazi.

Također je neistina da sam održao za 12 dana samo jedan vaz, nego sam održao više njih. Ženskinju održavam stalno dvaputa nedeljno, a muškinju triput nedeljno.

Tačno je da stanovite sebičnjake smeta dobar odnos između mene i muallima, ali zahvaljujući razboru i iskustvu svome obadvojica ćemo izdržati slična zabadanja, da na opću korist naše dobre odnose sačuvamo, ma koliko sa strane lični elementi ubacivali smutnje.

B. Šamac, 16. XII. 1935.

H. Jusufović Muharem, imam.

ZAKON O KOLONIZACIJI BOSNE I HERCEGOVINE.

Jedno goruće pitanje Bosne i Hercegovine pokrenuto je sa mrtve točke. Pitanje zakona o kolonizaciji Bosne i Hercegovine jedno je od najglavnijih pitanja koje duboko zadire u narodni život. Ovih dana je ministar šuma i rudnika riješio da se odmah obrazuje komisija za izradu zakonskog predloga o unutarnjoj kolonizaciji Bosne i Hercegovine. Komisiju će sačinjavati predstvnici ministarstva pravde, financija, poljoprivrede i ruda. Komisije će predsjedati načelnik odjeljenja za šumarstvo Dr. Ž. Miletić.

Po pitanju ovoga zakona ministra poljoprivrede su posjetili gg. ministri Dr. Spaho i Dr. Behmen. Pošto su g. Dr. Spahi poznate potrebe naročito našeg muslimanskog seljaka i našeg proleterizovanog bivšeg zemljovlasnika potpuno smo uvjereni da će ovaj zakon u najboljoj mjeri zadovoljiti naše potrebe, a kao garancija nam za to služi ličnost g. Dr. Spahe. Ovim pitanjem ćemo se opširnije jednom prilikom pozabaviti i naše poštovane čitaoce izvijestiti.

UPIS U TRGOVAČKI REGISTAR.

U trgovački registar Okr. suda u Travniku upisane su tvrtke: Osman H. Šestić, trgovac mješovite robe sa sjedištem u Zenici. — H. Salko Opanović, trgovac mješovitom robom sa sjedištem u Zenici, i Salih O. Uzunović, trgovac, mješovitom robom sa sjedištem u Zenici.

NOVE UREDBE O RAZDUŽENJU SELJAKA.

Odbor, koji je radio u Beogradu pod predsjedništvom bivšeg ministra Marka Kožulja u pitanju razduženja seljaka, raspravljao je o donošenju nove uredbe o razduženju. Ovaj odbor je radio nekoliko dana, pa će donijeti definitivan tekst uredbe. Poslije toga će uredba biti predana klubu poslanika skupštinske većine i klubu JRZ, koji će je uzeti u razmatranje i onda podnijeti predsjedniku vlade. Ovaj projekat bi zatim imao biti još jedamput raspravljen u vladi.

SKUPŠTINA SAVEZA NOVČANIH I OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA.

U Zagrebu je održana glavna godišnja skupština Saveza novčanih i osiguravajućih društava kraljevine Jugoslavije. Predsjednik dr. Pliverić u svom govoru osvrnuo se na aktuelna pitanja našega novčarstva i bankara ističući, kako su prošle godine donešene uredbe o zaštiti seljaka te zaštiti novčanih zavoda i njihovih vjerovnika. A te uredbe su napredak prema prije donesenim uredbama.

Poslije toga primljeni su izvještaji i odboru je podijeljen apsolutorij za prošlu godinu. Konačno je primljen proračun za slijedeću godinu. Pošto su smrću dvoije članova ravnateljstva ostala ispražnjena dva mjesta, izabrani su u ravnateljstvo Dr. S. Tubić direktor Srpske banke i Fran Hrčić, direktor Samoborske štedionice.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Na ove riječi Saadove prisutni Ensarije jednoglasno odgovoriše:

Ako je tvoje mišljenje točno i ako su tvoje riječi ispravne, onda je dovoljno da ti prema svojoj uviđavnosti zauzmeš taj položaj. Ti odgovaraš tome položaju i sa zadovoljstvom ćeš voditi poslove pravovjernih.

Možemo sa sigurnošću utvrditi, da je Saad-bin-Ubadetu bio poznat onaj hadis u kome se kaže da hilafet pripada Kurejševićima, da on ne bi imao smjelosti da izgovori onaj svoj poznati govor. To nam dokazuje i činjenica što su njegovi suplemenici potpuno povlađivali i odobravali njegov govor, jer o tom hadisu nisu ništa znali. Da je Božji Poslanik rekao te riječi i da je s tim namjeravao da hilafet ostane u rukama Kurejševića, sigurno bi te riječi rekao Ensarijama, jer se s njima nije mogao niko takmičiti o hilafet osim Kurejševića. Čuli smo što su Ensarije rekli o tome pitanju, pa onda neće biti nikakva čuda ako istaknemo svoju sumnju o istinitosti onoga hadisa, koga su Kurejševići iznijeli.

Pošto su Ebu Bekir i Omer saznali za sastanak Ensarija, koji je održavan u dvorištu Benu,Saida u cilju da se izabere halifa, pohitili su do njih i našli ih kako sjede i razgovaraju. Kad su tamo došli, nazvali su selam pa je Ebu-Bekir uzeo riječ i rekao: »Svemogući Bog je poslao Muhameda alejhisselatu vesselamu da upućuje na pravi put i da objavi pravu vjeru. On je pozivao u Islam i Bog je naša srca i naše misli uputio da prihvatimo ono čemu nas je Njegov Poslanik pozivao. Mi muhadžiri smo prvi primili Islam, a zatim su nas ostali ljudi slijedili. Mi spadamo u suplemenike Božjega Poslanika i mi smo prema tome najodličnijeg roda među Arapima. Ni jedno arapsko pleme se ne može s tim isticati i ponositi osim Kurejševića u čijoj sredini je rođen Božji Poslanik. Vi ste Ensarije Božjem Poslaniku dali sklonište i pomogli ste Ga. Vi ste naši pomagači u vjeri i pomagači Božjeg Poslanika. Vi ste naša braća po Božijoj knjizi i naši drugovi po Božjoj vjeri, i u svemu onome u čemu nas vjera veže. Mi nismo htjeli nikada da osjetimo neko dobro, a da i vi s nama u tom dobru ne saučestvujete. Vi ste nama najmiliji ljudi i koji su prema nama pokazali najviše požrtvovnosti. Vi ste ljudi koji imate najviše prava da budete zadovoljni sa sudbinom, koju vam je Bog odredio i da se potpuno Njemu predate i da sve prihvatite što stigne vas i vašu braću muhadžire. Nemojte zaviditi svojoj braći Muhadžirima. Vi ste ih pazili i predpostavljali preda se kad ste i vi u potrebi i nuždi bili i Bogami, vi stalno vašu braću Muhadžire pazite i predpostavljate ih. Velika je vaša dužnost, a i odgovornost da vi ne pravite razdora. Daleko je to, da bi vi zavidili vašoj braći na dobru, koje im je Bog dao. Ja vas pozivam da izaberete ili Ebu-Ubejdeta ili Omera. Obojicu vam preporučujem i obojica su dostojni toga zvanja«. (Iz knjige »Kitabul-imameti ves-sijaseti«.)

Vidimo iz ovog govora Ebu-Bekirova da on u tom svom govoru nigdje ne spominje hadisa po kome bi hilafet pripadao Kurejševićima, ma da je to za ono moglo biti najbolje sredstvo Kurejševićima da se njim posluže. Ova činjenica nas dovodi do mišljenja da potpuno sumnjamo u istinitost odnosnog hadisa. Osim toga djelo iz kojega prenosimo ovaj značajni govor Ebu-Bekirov je jedno od najstarijih i najpouzdanijih djela u kojima se raspravlja pitanje islamskog hilafeta.

Na to su Ensarije odgovorile Ebu-Bekiru: »Bogami mi vam ne zamjeravamo na dobru, koje vam je Bog dao. Mi smo za ono što si nam ti predložio. Hvala Bogu, niko nam nije miliji od vas, a ni sretniji. Mi želimo da tako stanje među nama i dalje ostane. Samo želimo i upozorujemo da ovaj posao ne pripadne nekome ko nije od nas ili vas i da nas neko u tome ne pretekne i ne nadvlada. Postavite danas jednog čovjeka od nas a jednog od vas, pa da im izrazimo vjernost i da budemo zadovoljni. Ako onaj koga između nas Ensarija izaberemo umre, pa onda ćemo mjesto njega drugoga izabrati, a isto tako kad umre od Muhadžira koga budemo izabrali iza njegove smrti ćemo izabrati drugog Muhadžira. Ovo neka traje sve dok ovoga naroda ima i to je najzgodnije i najpouzdanije da se tako postupa među šljedbenicima Božjeg Poslanika Muhammed alejhisselama i da jedan drugoga nasljeđujemo i t. d.

(Nastavit će se.)

Za našu djecu

Slonovi i zečica

Priča se kako je u nekoj zemlji, gdje su boravili slonovi kroz više godina vladala suša. Radi toga je nastala glad, nestalo je vode i presušili su svi izvori, osušilo se bilje i drveće. Slonove pogodi velika i nepodnosiva žeđ, pa se potuže svome kralju. Kralj pošalje svoje poslanike na sve strane da potraže vode. Jedan od njegovih poslanika se vrati i izvijesti kralja o svom putu pa mu rekne: Našao sam na tom i tom mjestu vrelo, koje nazivaju »mjesečevim izvorom« i u njemu ima mnogo vode. — Kralj slonova se sa svojim drugovima zaputi do toga vrela da pije vodu zajedno sa svojim slonovima. Ovo se vrelo nalazilo u zemlji koja je pripadala zečevima. Slonovi su gazili po zečijoj zemlji, koji su se sklonuli na drveće, ali ih je opet mnogo od slonova poginulo i nastradalo. Zečevi se iskupe i odu do svoga kralja da mu se potuže pa mu reknu: Ti znaš, kakva nas je nesreća od slonova pogodila. Kralj odgovori: Neka svako dođe i iznese svoje mišljenje. Među zečevima dođe i jedna zečica, kojoj je bilo ime Firuz. Kralj ju je pozvao jer je bila vrlo pametna i uljudna. Ona rekne: Ako želi kralj neka me pošalje kao svog poslanika slonovima i neka samnom pošalje svoga pouzdanika koji će vidjeti i čuti šta ću ja govoriti, pa neka o tome kralja izvijesti. Kralj joj odgovori: Ja se potpuno u tebe pozudajem i zadovoljan sam sa svime što ti rekneš. Idi slonovima i reci im šta hoćeš. Znaš da izaslanik sa svojim mislima, pameću i vrlinama iznosi i vrline onoga ko ga šalje. Dužna si da budeš blaga i suzdržljiva, jer poslanik kada blago i umiljato govori umekša srca, a kada je osor onda on učini srca okrutnim. Zečica se zatim jedne noći, kad je mjesečina sjala zaputi i stigne do slonova. Nije joj bilo drago da im se približi, jer se je bojala, da će ju nogama pogaziti i ubiti je. Ona se ispne na jedno brdo i počne zvati kralja slonova i reče mu: Poslao me je mjesec tebi, a poslanika netreba koriti ni grditi pa makar i bio malo grub u svom govoru.

Kralj slonova je zapita: Kakvo je poslanstvo? Ona mu na to odgovori: Reći ću ti ko poznaje svoju snagu nad slabima pa se onda počne s tom snagom takmičiti i nositi sa jakim ta snaga će mu biti bez koristi. Ti znaš tvoju veliku snagu nad ostalim životinjama pa te je ta snaga malo zavela. Radi toga si se ti zaputio do vrela koje nosi mjesečevo ime, došao si do njeg i zamutio ga. Poslao me je mjesec da te upozorim da takvo zlo više ne činiš a ako tako šta učiniš oslijepićeš i sebe ćeš uništiti. Ako ne vjeruješ u ovo moje poslanstvo pođi samnom odmah do vrela. Kralja slonova začude ove riječi zečice pa se zaputi sa poslanikom Firuzom do ovoga vrela. Kad pogleda u vrelo ugleda u njemu mjesec. Poslanik Firuz mu rekne: Zagrabi sa surlom vode pa njom operi svoje lice i pokloni se mjesecu. Slon zarine svoju surlu u vodu, a voda se uzburka i njemu se učini kao da se je mjesec uzdrhtao i uzljutio, pa rekne: Što ovo mjesec drhće. Vidiš li, kako se uzljutio što sam uturio svoju surlu u vodu. Zečica mu na to odgovori: Da. Slon se i po drugi put pokloni mjesecu i pokaje se što je učinio te se zavjetuje da neće više nikada ni on ni njegovi slonovi pristupiti ni doći na ovo vrelo:

Pouka: Ovo nam priča dokazuje, kako treba kad se ne može silom suzbiti nečija tuđa sila, nastojati na lijep način suzbiti silu i poslužiti se pametnim sredstvima, pa tuđu silu i zulum sa sebe skinuti.

„ISLAMSKI GLAS“ je jedini muslimanski sedmični list u našoj državi, koji trebaju svi muslimani čitati i pomagati.

Zima

Nema više onog cvijeća,
Što je ljetos cvalo,
Po drveću golom svuda,
Sitno inje palo.

Ni kukaca nema više,
Ni pčelica malih,
Niti žaba, netopira,
U sanak se dali.

Svud po doli i po gori,
Snježak prši, pada,
Studen vjetar huji, brije,
Hladna zima vlada.

Mali Zane

Zane bio dječak mali,
Igro se je sve u šali,
Žigicama, škaricama,
Nožićima, viljuškama.

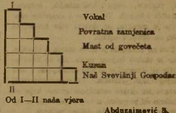
Čestoput mu rekla mati,
Ne čini tog sinko zlati,
Možeš mi se opržiti,
Il ubosti, iskrviti.

Al ne sluša mali Zane,
Pali reže na sve strane,
Dokle mu se nije bila
Odječica zapalila.

Stade vriska malog Zane,
U nevolju tešku pane,
I da nisu došli ljudi
Stradao bi Zane ludi.

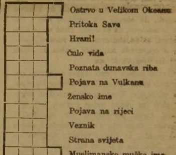
R. b. Maldini.

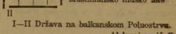
Skrižaljka

Od I—II naša vjera

Abduzaimović S.

I—II Država na balkanskom Poluostrvu.

Abduzaimović S.

Tko bude pravilno riješio ovu skrižaljku dobit će za nagradu knjigu »Pouka o Islamu«, od prof. Hafiz Muhamed Pandže.

LISTAK

Mustafa Bašić:

Život teče...

(crtice iz svagdanjeg života.)

Mezarluci niču. Novi i svježi. Nekima se već davno ni za trag ne zna. Bez ikakva su znaka. Kod drugih se podižu veliki i dostojanstveni spomenici. Dok se je na jednim nišanima i jazija izlizala, drugi visoko strše, sa urezanim zlatnim slovima, u pjesmama i pričama zlatnih natpisa. Tako je među mrtvima. Slično ovom, u živućoj grobnici ljudi, — promiču, pužu, novi kandidati groblja i onog svijeta. Oni, u skupim odorama, sudaraju se sa drugim ispala tura, ispalih laktova. Za njima nastupaju bogalji, starci, plaču — aman hljeba! Dolaze drugi, novi, slijepci i iznemogli. Odmjereno, lagano stupaju sa štakama u ruci. Njihovi vodići, prilijepili se uza njih. Pijanice, propalice, teturaju, posrću... Iza njih alkohol bazdi i zaudara zrakom. Mehane se pune, a bogomolje prazne... Bezakonita djeca osviću na ulicama i svršavaju u đubrištu. Razliježe se kikot, smijeh sitih, a na drugoj strani plač i jauk... Tamo u ćoškovima čuće zaogrnuti u vrećama radnici, čekaju... Šta čekaju oni bijednici tamo? — Dinar... Hljeba... Udišu prašinu metlara, koji čiste đubre. Čas hvataju ugorke »Vardara« »Zeta« i drugih cigara, čas otpatke voća itd. Glođu čikove svih usta. A kad sunce grane? Isparavaju se na suncu danovo premrzli. Ispred njih automobili zvrče... Kola škripe.. Po mršavim kljusinama bič pada. Psuju kočijaši. Poslije, na periferiji grada sve kljusine krepaju, bez gospodara, ničiji. Do njih gladan pas vije. Strvine mačke, psa, pred stračarama zaudaraju, smrde. Tuberkulozni pljuckaju... Opasni bacili iz jednih pluća sele u druga, bolja, zdravija. Sve traži nova utočišta. Gomile gladnih u prljavim kavanama protestuju, galame, puni srdžbe. Siti se najviše smiju povučeni u se, rade, špekulišu. Pred očima gladnih spaljiva se hrana a radi održanja cijena. Zatrpava se duhan pred nosom onih što obilaze gradom, što kupe čikove. Stari pločni oronuli krovovi se ruše a novi dižu. Na njima su svilene zavjese, za kojima teče bezbrižan život. Degeneriše se svijet. Cirkuzi se pune, idiotima, fenomenima. Cirkusmajstori se dreče:

»Čovek tri oka! Bez nos! Tri noge! Drugi «abnormalitet« pola riba pola čovek! Neviđeno čudo! Pet dinara gledat!«

Na drugom kraju abnormalni glas javlja.

»Čovjek star 50 godina, visok 65 cm. Ala narodu, što je majka Bosna dala! Samo dinar, ulazit!«

Šta je? Skotovi, idiota vuku u žaku, zarađuju s njim.

Bosonoga, polu odrasla djeca, skitnice buduće na drvenim konjima jašu, — cirkus bijesni, okreće.

Noć... U jednom kraju burna, pijana... Noćne lutalice pune razvrata i nemorala, lutaju, odmiču i gube se u parkovima. Životinje u ljudskim spodobama sposobne za najveće zločine gnjusno vezane u sindžirima gube se u apsanama vlažnih zidina. Na drugom kraju, tišina, kao u mezaru. U mraku kućerka tišinu prolama plač gladne djece:

»Hljeba majko!«

U sokacima nahereni fenjeri jedva žmirkaju. U glavnim ulicama našao bi iglu od svijetla »bogen«-lampa.

U gostionama violina vrišti. Urnebes pijanih gostiju okućenih domaćina i otaca nejake dječice, para ti uho. Ogrezli u najvišem demonu čovječanstva, — alkoholu, — uz najodurniju psovku, napuštaju lokale, pijanice: bakali, mesari, trgovci itd. itd. Kolosjek života iskočio je već davno iz životnih tračnica. Sudar za sudarom se svaki čas obnavlja. Za sobom povlači bijedu, glad, sirotište itd. Život teče, juri bezglavo. Život pun pakosti, zlobe, sebičnosti bez osjećaja uzajamnog pomaganja naprotiv: Dok obijesni bogataš baca ostatak hrane, dotle njegov bolesni komšija u memli sobi od gladi umire.

Tako je to, dok smrt ne zapovijedi strogo: »Stoj!«

Tada ponovno grobovi niču, a za jednog umrlog dolaze njih živih 3—4 u minuti, u sekundi, nesretnika, srećnika, koji će da potisnu starije nesposobnije. Poslije: samoubijstvo, lizol, otrov.

Najkasnije rat, kuga, glad, osjetiće potrebu da i oni svoje učine. Tako dan za danom odmiče, pune se grobovi. Jedni se zaboravljaju, za drugima suze teku. Smrt, jedina pravda ovoga svijeta rješava sve probleme i zapletaje.

Eto tako, jednim dijelom, život teče...

PRIVREDA:

O rezu voćaka (kresanje*)

Piše Dipl. agr. Mehmedalija Fazlagić, upravnik Banov. voć. rasadnika u Goraždu.

»Tko okopava voćke,
moli ih da rode;
Tko ih đubri,
taj ih zaklinje.
Tko ih obrezuje,
taj ih prisiljava.
Kolimel.

Ko hoće da prirodi zapovijeda, ne smije joj praviti nasilje. Naprotiv, mora joj biti od pomoći. Čovjek osigurava razvoj korisnih domaćih životinja, brine se za njihovu staju, za njihovu prehranu. To isto vrijedi i za biljke, koje, uzgajajući, okopaje, đubri i zalijeva, a osobito za one, koje dugo žive, za voćna stabla. Kod ovih često se osim toga još odstranjuje jedan važna dio njihove krošnje (krune), a u cilu, da se stablo uzdrži u dobrom vegetativnom stanju i da nas zadovolji svojim rodom. Ovo kresanje živog tijela voćnog stabla, ta operacija protiv prirode, bila bi smrtonosna kod životinja. Razlika je razumljiva iz toga, što između organizacije životinja i organizacije biljaka, postoji duboka razlika.

Životinje višeg stupnja pri rođenju već dobijaju svoje glavne ustroje, koji se razvijaju do duboke njihove starosti. Odstrani li im se koji važan organ, trpi cijeli organizam. Bilinski dijelovi naprotiv pri klijanju nisu kompletni, ali s vremenom novim rastom formiraju svoje tijelo; voćke se svake godine razvijaju sve više i više, te konačno izgrade jedinicu sposobnu za donošenje roda.

Primjećujemo nestajanje izvjesnih često i važnih dijelova krošnje ne samo kod starih stabala, nego i kod mladih, potpuno zdravih i bujnih. Te grane i grančice zaobišla je mezgra, ne dobiju više hrane, te tako se osuše i uginu.

Tim ne znači, da je život stabla u pitanju. Ako je stablo bujnog rasta, zlo se brzo ukloni, ali drugačije je kod oslabljenih i loše odnjegovanih stabala. Tu se uzalud troši mezgra na suviše oslabljene grane, koje su osuđene od propasti, a ne koncentriše se na zdrava mjesta u svrhu daljeg razvoja.

Eto, radi čega čovjek mora da dade prirodi svoju ruku pomoćnicu, pa da krošnju proredi, da odreže sve suvišno, kao i ono što je osuđeno, da se osuši. Time se pomaže mezgri, da se koncentriše na zdrave dijelove, a osigurava napredak stabla za cijelo vrijeme njegova života.

Svojim rodom voćno stablo osigurape potomstvo svoje vrste, ali se također time samo oslabljuje. Mnoštvo nekih plodnih organa gine iza svake rodne godine, dok opet plodni organi postavljeni na povoljnijim mjestima daju čitave serije ploda i stablo čine rodnim za čitavo vrijeme njegova života. Odstrane li se ovi već zaostali i oslabljeni plodni organi, pomogne se zdravim partijama i osigura im se potreban razvoj.

(Nastaviće se.)

*) U službenim novinama drinske banovine, »Narodnom Jedinstvu« od broja 98. počeo je izlaziti niz stručnih članaka o rezu ili kresanju voća iz pera poznatog poljoprivrednog stručnjaka dipl. agr. gosp. Mehmedalije Fazlagića. Kako je ovo vrlo poučno i potrebno štivo za narod, pa pošto se velik broj naših čitalaca nalazi na području čitave države gdje obitavaju muslimani, prenosimo ove radove koji će biti od koristi našim voćarima.

ODREĐIVANJE JEDINICA RADA I VISINE OTKUPNINE LIČNOG RADA ZA OPRAVKU NEDRŽAVNIH PUTEVA NARODNOM SNAGOM U 1936. GODINI.

Rješenjem Gospodina Bana V br. 21.584 1935. određeno je na osnovu § 44 Zakona o nedržavnim putevima, da broj radnih jedinica na opravci nedržavnih puteva narodnom snagom na području Drinske banovine za 1936. godinu bude (3) tri jedinice za banovinske, a (3) tri jedinice za opštinske puteve, kao i da prosječna visina nadnice običnog radnika, prema kojoj se ima u istoj godini vršiti obračun za naplatu otkupnine ličnog rada bude (10 deset dinara, što se ovim daje na znanje svima državnim, samoupravnim i vojnim vlastima, ustanovama i osoblju.

Kraljevska banska uprava Drinske banovine, V broj 21.584/35, 14. novembra 1935. godine u Sarajevu.

UREDBA O MALOPRODAJI I DRVARENJU IZ DRŽAVNIH ŠUMA.

§ 1.

Ovlašćuje se ministar šuma i rudnika, da izuzetno od propisa § 50 Zakona o šumama i čl. 82. Zakona o državnom računovodstvu može odobriti u onim krajevima gdje to dozvoljavaju šumske gospodarske obziri i prava trećih lica, da se jedan dio godišnjih etata proda putem maloprodaje bez licitacije po taksi propisanoj cjenovnikom šumskih proizvoda i to prvenstveno:

a) ležeća šuma, suva i zaražena stabla kao i proredni materijal.

b) drvo dobiveno od seče stabla duž državne granice, cesta, željeznica i telegrafskih linija u slučaju prosjecanja svijetlih pruga.

§ 2.

Radnicima, zaposlenim na čišćenju i sitnim proredima mladih sastojina, može se kao naknadu za izvršeni rad dati dobiven materijal bez naplate takse ili uz naplatu primerne takse prema kakvoći i vrijednosti materijala.

§ 3.

Na ovaj način kupljeno drvo može kupac prodavati tek pošto ga preradi i iz šume izveze.

§ 4.

U toku jedne godine može se prodati jednom licu najviše dvadeset kubnih metara drveta.

§ 5.

Upustvo za izvršenje ove Uredbe propisaće ministar šuma i rudnika.

§ 6.

Ova Uredba stupa u život i dobija obaveznu snagu danom obnarodovanja u Službenim Novinama. (Službene Novine br, 271-LXVII, od 22. novembra 1935.)

SJEDNICA CENTRALNOG PREDSTAVNIŠTVA TRGOVACA.

U polovici mjeseca januara održati će se u Splitu sjednica centranog predstavništva trgovačkih udruženja u državi. Na ovoj sjednici, kojoj će prisustvovati predstavnici trgovaca iz cijele države završiti će se svi pripremni radovi za kongres trgovaca koji će se održati u mjesecu svibnju iduće godine u Zagrebu. Za vrijeme zasjedanja centralnog predstavništva trgovačkog udruženja pročitati će se referati koji će biti podnešeni na kongresu. Za vrijeme zasjedanja centralnog predsjedništva trgovačkog udruženja u Splitu osnovat će se i Savez udruženja za primorsku banovinu.

KONFERENCIJA GOSPODARSKIH KOMORA.

26. i 27. oktobra su sve gospodarske komore u zemlji osim obrtničkih, održale konferenciju u Beogradu, koja se je bavila raspravom zakonskih nacrta o privrednim komorama i uvodnog zakona za novi trgovački zakon. Prihvaćena je rezolucija, kojom privredne komore iznose načelno gledište, da novi zakon o privrednim zadrugama ima da svede povlastice zadrugarstva na pravilnu mjeru. Treba prije svega uzakoniti načelo, da zadruge same po sebi nijesu ništa drugo, nego izvjestan oblik udruživanja sa tečevinskom svrhom, te prema tome spadaju u trgovačko pravo. Samo izvjesnim zadrugama, koje ispunjavaju točno propisane uslove, mogu se odobriti izvjesne porezne i druge olakšice. Ovamo spadaju zadruge poljodjelaca s izvjesnim svrhama i zdravstvene zadruge. Ne može se dozvoliti da se povlastice daju napose potrošačkim zadrugama, jer za to nema nikakvog opravdanja, a ovakve zadruge nastupaju u trgovačkom poslovanju kao svaki drugi trgovac. Prema tome iznijele su privredne komore konkretne predloge za izmjenu predloženog predloga zakona o privrednim zadrugama.

U pogledu nacrta uvodnog zakona za I. i II. dio novog trgovačkog zakonika, koji pored ostalog predviđa novelaciju drugog dijela zakona o radnjama (propisi o pomoćnom osoblju), zauzele su komore načelno gledište, da nije zgodno, da se ovakova djelomična novelacija provede u ovom uvodnom zakonu. Komore su već prošle godine izradile opširan memorandum o novelaciji cijelog zakona o radnjama, pa bi trebalo provest novelaciju posebnim zakonom. U koliko se pak pridrže odredbe iz uvodnog zakona za novi trgovački zakonik, predložile su komore izvjesne izmjene i dopune. Zagrebačkoj trgovinsko-industrijskoj komori povjereno je, da u tom predmetu izradi elaborat u ime svih spomenutih komora.

ZABRANA IZVOZA KRME.

Ministarsko vijeće donijelo je odluku, da se u interesu osiguranja prehrane stoke u državi privremeno zabrani svaki izvoz krme i to: zobi, ječma, livadskog sijena, djeteline i lucerne, sijena, grahorice slame, mekinja, sušenih repnih rezanaca i klica. Mekinje i pljeva od riže nemaju značenje krme, te se zabrana izvoza krme na njih ne odnosi. Izuzetno od ove zabrane dozvolit će se tvornicama šećera da mogu izvesti sušenih repnih rezanaca najviše do 50 posto od ukupne proizvodnje. Ovim je stavljena izvan snage odluka ministarskog vijeća o zabrani izvoza krme od 17. rujna 1935.

KONVERZIJA SELJAČKIH DUGOVA I BANKE.

Pitanje razduženja seljaka još uvijek se proučava u specijalnom odboru poslanika vladine većine. Konačno stanovište odbor još nije donio, ali se iz toka debate vidi, da ogromna većina prihvaća stanovište novčanih zavoda da se konačno rješenje pitanja konverzije seljačkih dugova može postići najbolje izdanjem državnih novčanica.

Ovo stanovište novčanih zavoda izazvalo je u javnosti pažnju. U vezi s time, obzirom na držanje predsjednika beogradskog udruženja banaka dra. Markovića, u zadnjem broju beogradskog »Privrednog pregleda« izašao je vrlo oštar napadaj na dra Markovića, koji jedini od službenih funkcionera organizacija novčanih zavoda zastupa protivno mišljenje i smatra, da bi izdanje državnih novčanica u svrhu konverzije seljačkih dugova značilo inflaciju i nanijelo privredi samo štete. U vezi s time treba registrirati i držanje dalmatinskih novčanih zavoda.

Splitski »Jadranski dnevnik« u broju 300. prenio je ove informacije od 26. novembra i u vezi s time javlja, da je udruženje novčanih zavoda u Splitu održalo dva sastanka, na kojima su sudjelovali i predstavnici neorganiziranih novčanih zavoda u Dalmaciji. Na ovim sastancima u cjelosti je prihvaćeno stanovište novčanih zavoda u cijeloj državi, da se konverzija seljačkih dugova može najbolje provesti izdanjem državnih novčanica.

U bankovnim krugovima izaziva čuđenje krzmanje beogradskog udruženja novčanih zavoda, koje je, provelo među svojim članovima na teritoriju Srbije i Crne Gore pismenu anketu o tome pitanju, ali, premda je anketa dovršena 25. novembra, do sada nije o rezultatu obavijestilo ostale organizacije novčanih zavoda.

Koliko smo informirani između pojedinih organizacija novčanih zavoda postoji stalan kontakt, pa u koliko skorih dana ne bude uslijedilo obavještenje beogradskog udruženja o rezultatu ankete, dati će koja druga organizacija novčanih zavoda inicijativu za saziv nove zemaljske konferencije predstavnika organizacija novčanih zavoda. Na ovoj konferenciji novčani zavodi bi konačno redigirali svoje stanovište i o tome u formi predstavke obavijestili mjerodavne faktore.

RAČUNANJE TRAJANJA MEĐUGRADSKIH TELEFONSKIH RAZGOVORA.

Na žalbu trgovin. ind. komore u Zagrebu, ministar pošte i telegrafa je donio rješenje da se međugradski razgovori sa strankama počnu računati od časa kad je spoj izvršen. Direkcija pošte i telegrafa je žaliocu dostavila ovo rješenje prema kome zaračunavanje razgovora počinje od časa kada su stranke spojene telefonskom vezom. U protivnom slučaju pošt. telegrafski organi će snositi odgovornost.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.